

Leto XIX. Stev. 162
DIREKTOR »BORBE«
VLAJKO BEGOVIĆ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIĆ
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA BORBA
GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934
MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

V TRSTU SE JE ZADNJE DNI OKREPILA

IRENDENTISTIČNA GONJA

Demokratski krogi sodijo, da hočejo tržaške podružnice italijanskih strank
ustvariti vzdušje, ki naj bi zavrlo sporazum o tržaškem vprašanju

Trst, 7. julija. (Tanjug). — V Trstu se je te dni okrepila de-
javnost irendentističnih osebnosti in organizacij, začeni od škofa
Santina, protijugoslovanskih organizacij CLN in »Lege nazionale«
do informbirojevcev in ondotnih ekspozitur štirih strank, ki v
Rimu tvorijo vladno koalicio. Protianeksionistični krogi v Trstu
sodijo, da je cilj te gonje ustvariti vzdušje, v katerem sporazum
o tržaškem vprašanju ne bi bil možen in italijanski diplomaciji
omogočiti, da sproži nove zahteve na račun Jugoslavije.

Tu zlasti opažajo dejstvo, da
se takšne gonje močno razmah-
nejo vselej, kadar se kak ekspo-
nent tržaškega irendentizma vrne
z obiska pri kakih uglednih oseb-
nostih rimske vlade ali po obisku
predstavnikov italijanske vladne
koalicije v Trstu. V zvezi s tem
pripominjajo, da je predsednik
rimske vlade Scelba sprejel kon-
cenc minulega meseca škofa San-
tina. Nekaj dni zatem pa je le-ta
v časniku svoje škofije »Vita
Nuova« objavil članek, v katerem
je ostro napadel tri zahodne ve-
lesile, češ da so popustljive nas-
proti Jugoslaviji.

Konec minulega meseca se je
v Trstu mudil član vodstva ita-
lijanske republikanske stranke
La Malfa, ki se je tu sestal ne
samo z vodstvom krajevne orga-
nizacije svoje stranke, temveč
tudi s šefi ostalih irendentističnih
strank in voditelji CLN. Dva dni

kasneje je predsednik italijanske
vlade sprejel predsednika tržaške
občine Bartolija, ki se je kasneje
sestal tudi z De Gasperijem in
podtajnikom italijanskega z-
unanjenja ministra Benvenutijem
in zatem javno izjavil, da irenden-
tiste »brani odgovorna vlada, ki
za svoje delo odgovarja nacional-
nemu parlamentu«.

Posebno dejaven je tako ime-
novani komite za osvoboditev
Istre, v katerem sede predstavi-
niki vseh irendentističnih strank
in ki je organiziral sestanke ita-
lijanskih beguncev iz jugoslo-
vanske cone STO. Na teh sestankih
je prevladovalo sovražno
vzdušje proti Jugoslaviji in na
njih so sprejeli resolucije, v ka-
terih zahtevajo »aktivno obram-
bo italijanskih koristi v coni B«,
popolno uveljavljenje tristranske
deklaracije in celo spoštovanje
tako imenovane Wilsonove črte

in rapalske pogodbe.

Vsa ta gonja poteka, kot so-
dijo v Trstu, ob popolni soglas-
nosti in odobravanju italijanskih
vladajočih krogov. Poznavalci tu-
kajšnjih razmer poudarjajo, da
voditelji tržaških irendentističnih
organizacij niso zgolj politični
ekspONENTI taistih strank, ki de-
lujejo v Italiji, temveč so od njih
odvisni tudi v mnogo širšem
smislu. Nasprotno pa ni bilo opa-
ziti niti najmanjšega znamenja,
da bi rimski vladajoči krogi že-
leli uporabiti svoj vpliv za to, da
bi obrzali protijugoslovansko
gonjo v Trstu, pač pa vzbuja nji-
hova dejavnost vtis, da svoj
vpliv uporabljajo v docela na-
sprotni smeri.

Zopet velik uspeh
ljubljske Opere v Trstu

Trst, 7. julija
Potem ko je tri večere zapo-
redoma nastopal balet ljubljanske
Opere s Hrističevo »Ohridsko le-
gendoe«, je tržaško občinstvo si-
noči ponovno napolnilo letno gle-
dališče na stadionu »1. maja«, da
bi videlo nastop ansambla ljub-
ljanske Opere v Jakova Gotovca
operi »Ero z onega sveta«. Tudi
tokrat je nastop ljubljanskih pev-
cev doživel velik uspeh.

Winterton v Londonu

London, 7. jul. (Tanjug). Po-
veljnik anglo-ameriške cone STO
general Winterton je obiskal dan-
es britansko zunanje ministrstvo.
Z visokimi funkcionarji tega mi-
nistrstva se je razgovarjal o
upravnih vprašanjih, ki se tičejo
STO. Uradno je bilo sporočeno,
da je general Winterton odšel v
London na dopust.

Praznik srbskega ljudstva
Po vsej Srbiji in Vojvodini so na Dan vstaje počastili spomin padlih,
priredili partizanske pohode in športna tekmovanja

Beograd, 7. julija
Na dan Dneva vstaje srbskega ljudstva so v Beogradu položili
vence na grobove padlih borcev in rodoljubov, odkrili spomenike
ter priredili partizanske pohode in športna tekmovanja.
Predstavniki MLO in množič-
nih organizacij so položili vence
v Jajincih, na mestu, kjer je oku-
pator ustrelil 80.000 rodoljubov,
ter na grobove narodnih hero-
jev. Na Čukarici so odkrili spome-
nik borcev, ki so padli v NOV.
Spomenik je izdelal kipar Stevan
Bodnarov, odkril pa ga je prvo-
borca te občine podpolkovnik
Vlada Dujčić.
V okviru proslave so bila tu-



Slavnostno razsvetljene Terazije v Beogradu

di tekmovanja v nogometu, pla-
vanju, kolesarstvu, hokeju na
travi in v drugih športnih disci-
plinah.
V Sabcu so danes člani Zveze
nico padlih borcev so položili
vence, prav tako pa tudi v nek-
danjem taborišču, kjer je bilo
med okupacijo ustreljenih več
koč 12.000 rodoljubov. V Crni

Travi, znanem uporniškem na-
selju, so odkrili doprsne kipe
narodnih herojev Sotirovića, Mi-
lanovića in Sinadinovića.

Timoška Krajina je praznova-
la ta zgodovinski dan s svečanimi
akademijami, kulturnimi priredi-
tvami in partizanskimi pohodi.

V Požarevcu so odkrili spome-
nik na mestu, kjer so nemški
okupatorji in domači izdajalci
ustrelili več kot 2000 rodoljubov
iz Požarevca in okolice. V Kra-
jujevcu so danes v počastitev
7. julija odprli novi zadrudni
dom. V Pristini so odprli razsta-
vo del slikarja Jedte Venčeto-
vića in razstavo umetniških foto-
grafij s Kosova in Metohije.

V počastitev 7. julija so bile
tudi v vojvodinskih vaseh in me-
stih številne prireditve bivših
borcev in žrtev fašističnega na-
silja.

V Zrenjaninu so obiskali ma-
tere padlih narodnih herojev Mi-
haja Serva in Steve Jovanovića.

Glavna proslava prebivalstva
južnega Banata je bila v Beli Cr-
kvi. V navzočnosti 5000 ljudi so
odkrili spominsko ploščo padlim
borcem, delo kiparja Srećena Sto-
janovića. O bojih v teh krajih je
govoril zbranemu ljudstvu nekda-
nji politični komisar južnobanat-
skega partizanskega odreda Bog-
dan Dromča.

Konferenca
o civilnem letalstvu
v Atenah

Atene, 7. jul. (Tanjug). Včeraj
se je začela v Atenah konferenca
predstavnikov jugoslovanskega in
grškega civilnega letalstva. Na
konferenci bodo obravnavali iz-
boljšanje prometa med obema dr-
žavam ter prilagoditev le-tega
novim razmeram. Obravnavali
bodo tudi okrepitev mednarodne-
ga prometa in vloge, ki naj bi jo
pri tem odigralo letalstvo obeh
držav.

Jugoslovansko delegacijo na
tej konferenci vodi direktor upra-
ve za civilno letalstvo FLRJ Ba-
trič Jovanović, vodja grške dele-
gacije pa je direktor grškega ci-
vilnega letalstva Papanastu.

Izjava Mendès-Francea

Pariz, 7. julija (AFP). — Pred-
sednik francoske vlade in zunanji
minister Mendès-France je izjavil
danes v parlamentu, da bo
kmalu odpotoval v Zenevo. Opo-
zarjajoč na morebitno možnost,
da bi prišlo do neuspeha na po-
gajanjih o premirju v Indokini,
je izjavil, da bo edinole v tem
primeru treba poslati nove voja-
ške okrepitve v Indokino. Dejal
je tudi, da za zdaj ne bo zahteval
od parlamenta pooblastil glede
tega ukrepa. Poudaril pa je, da
bo predvidel vse potrebne ukre-
pe Govor je Mendès-France za-
ključil z izjavo, »da čas še ni iz-
gubljen« in da v sedanjem trenu-
tku, ko vlada igra na karte
miru, ni primerno storiti nobenih
ukrepov takšnega značaja,
dokler vlada ne bo prisiljena, da
jih izda.

Francija in EOS

Pariz, 7. julija (AFP). Odbor
za prava vprašanja francoske
narodne skupščine se je davi s 23
proti 15 glasovom izrekel zoper
ratifikacijo pogodbe o evropski
sprejemni skopnosti. Odbor je
obrazil poročilo republikanskega
socialista Palevskega o predlogu
ratifikacije pariške pogodbe, ki
izražata na koncu odklonilno stali-
šče do ratifikacije.

Eisenhower proti spre-
emu Kitajske v OZN

Washington, 7. julija (AP). —
Predsednik Eisenhower je izjavil
na tiskovni konferenci, da »do-
cela in neomajno« nasprotuje
sprejemu Kitajske v OZN v se-
danjih pogojih. Pristavil pa je,
da ni pripravljen izjaviti, da bi
se ZDA umaknile iz OZN, če bi
sprejeli Kitajsko v to organiza-
cijo. Eisenhower se je tako de-
solidaliziral z vodjo republikan-
ske večine v senatu Knowlandom
in nekaterimi drugimi člani Kon-
gresa, ki so zahtevali, naj ZDA
v tem primeru zapustijo OZN.
Potem ko je ostro napadel kitaj-

BONN O LONDONSKIH RAZGOVORIH

»Psihološki pritisk na Pariz«

Zahodnonemški tisk meni, da pričakuje kancler
Adenauer jeseni izjavo o suverenosti

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)
Bonn, 7. jul. Začetek londons-
kih razgovorov ameriških in
britanskih strokovnjakov o nem-
ški suverenosti in o možnosti, da
bi ločili generalni sporazum od
sporazuma o EOS, so sprejeli v
Bonnu s simpatijami in upajoče,
toda tudi s poudarjeno skep-
tičnostjo.

Ze dejstvo samo, da se v
Londonu razgovarjajo brez fran-
coskega predstavnika — in sicer
v času, ko Mendès-Franceova
vlada napoveduje nove variante
glade EOS — so razumeli tu kot
»psihološki pritisk« na novo
francosko vlado. Mnenja o učinku
tega pritiska so različna.

Zahodnonemška »Die Welt«
piše, da je s takšnim delom moč
doseči samo nasproten učinek.

Drugi sodijo, da so zdaj Fran-
cijo tako osamili v Evropi, ka-
kor še nikdar doslej in da je
Mendès-Franceova vlada že sprič-
ča tega v položaju, ki ni zavida-
nja vreden.

Toda vsi časniki brez razlike
poudarjajo velike težave, na ka-
tere so naleteli anglo-ameriški
strokovnjaki že na prvem se-
stanku.

Te težave so pravne in poli-
tične narave. Pravne v toliko,
kolikor ZDA in Anglija nista
neposredno podpisali sporazuma
o EOS, medtem ko sta generalna
pogodbo podpisali, in zato ne mo-
reta odločiti o usodi le-tega. Za-
to omenjajo kot možnost, da bi
se ZDA in Anglija odrekli oku-
pacijskih pravic v svojih conah
pod pogojem, da bi bonnska

vlada dala poročila, da ne bo
zlorabila dobljenih pravic. Tako
bi francoska cona ostala še na-
dalje okupirano ozemlje. Tak-
šne rešitve Bonn nikakor ne
želi.

Politične težave pa so pred-
vsem v tem, da brez Francije in
brez urejenih francosko-nemških
odnosov ni moč organizirati ev-
ropske obrambe. Trenutno so ti
odnosi zaostreni. Francoski krogi
v Bonnu sodijo, da se spričo
nove ofenzive v zvezi z EOS še
bolj zaostrejejo in da sploh
otežkočajo položaj nove franco-
ske vlade.

Po drugi platj pa vsi komen-
tatorji poudarjajo, da zahodno-
nemški kancler pričakuje izjavo
o nemški suverenosti jeseni.

R. Vujović

BRITANSKI ZUNANJI MINISTER V SPODNJEM DOMU

ALI SE BO EDEN VRNIL V ŽENEVO?

Churchill bo v ponedeljek govoril o obisku v Washingtonu in Ottawa

London, 7. julija (Tanjug). —
»Razgovore zunanjih ministrov
o vprašanju Indokine bomo naj-
brž kmalu nadaljevali v Zenevi«,
je izjavil danes v Spodnjem domu
britanski zunanji minister Eden,
odgovarjajoč na vprašanja po-
slancev.

Pripomnil je tudi, da je de-
lovna skupina britanskih in ame-
riških strokovnjakov, ki proučuje

problem Jugovzhodne Azije v
Washingtonu, »do podrobnosti
proučila zlasti tiste probleme, ki
so nastali med razgovori v Wa-
shingtonu. Delovne skupine za
probleme sodelovanja na pod-
ročju atomske energije niso usta-
novili, pač pa bo to vprašanje
rešeno po normalnih diplomats-
kih kanalih«, je izjavil Eden.

Govoreč o vprašanju Evrope
in delovni skupini angloameriških
strokovnjakov v Londonu, je
Eden dejal, da so francosko vlado
vnajprej obvestili o delu in ciljih
te skupine in da jo bodo obvestili
o sklepih, ki jih bodo sprejeli
zelo hitro, najbrž še ta teden. Na
vprašanje, ali bo londonsko po-
svetovanje zajelo tudi gospo-
darska vprašanja, je Eden odgo-
voril: »Neposredna naloga sku-
pine so vprašanja vojaškega in
političnega pomena.«

Na vprašanje, ali se namerava
vrniti v Zenevo, je Eden odgo-
voril nedoločno, češ da je še
vedno pripravljen oditi tja. Za-
tem je na vprašanje, ali so
francosko vlado povabili, naj
sodeluje v delu skupine v Lon-
donu, odgovoril: »Mi ne moremo
verjeti, da bi nam naši francoski
prijatelji tako malo zaupali, da
bi nam kaj očitali glede dela
skupine.«

Speaker Spodnjega doma
Crookshank je sporočil, da bo
ministrski predsednik Churchill
v ponedeljek popoldne podal iz-
javo o obiskih v Washingtonu
in Ottawi.

Britanski zunanji minister
ima že prvi dan po vrnitvi iz
Washingtona polne roke dela.
Danes se je sestal z več tujimi
predstavniki.

Francoski veleposlanik v Lon-
donu ga je obiskal popoldne. Do-
mnevajo, da želi od Edena osebno
slišati, kakšne sklepe so sprejeli
v Washingtonu, zlasti pa še, kaj
nameravata britanska in ameri-
ška vlada ukreniti glede Indo-
kine in EOS.

Eden se bo sestal tudi z gene-
ralnim tajnikom atlantskega
pakta lordom Ismayem. Edena

DOGODKI NA BLIZNJEM VZHODU

Novi incidenti na izraelsko-arabskih mejah

Poziv vrhovnega izraelskega rabina dr. Herza

Tel Aviv, 7. julija (Reuters). —
Predstavniki izraelske armade je
izjavili, da so se oborožene sku-
pine Arabcev včeraj poskušale
vtihotapiti na izraelsko ozemlje
prek egiptovske in jordanke
meje. Dve oboroženi osebi, ki sta
se pretihotapili iz Egipta, sta se
srečali z izraelsko patruljo, pri
čemur je bila ena oseba ubita.
Tudi večja skupina, ki se je ho-

tela vtihotapiti iz Jordana, je bi-
la prisiljena umakniti se.

Arabske čete so danes stre-
ljale na potniški avtobus, ki vozi
na cesti Tel Aviv-Jeruzalem,
toda smrtnih žrtev ni bilo.

V Jeruzalemu so danes poko-
pali rabina Rosenberga, eno iz-
med žrtev bojev, ki so bili mi-
nuti teden v tem razdeljenem
mestu. Ob pokopu je vrhovni ra-
bin dr. Herz pozval verske vodi-
telje vsega sveta, naj vplivajo na
Arabce, da bi »opustili pot vojne
in se združili z Izraelom«. Dejal
je tudi, da Izrael »vneto želi mir
s svojimi arabskimi sosedi« in iz-
razil nado, da bo v bodočnosti
vzpostavljeno sodelovanje s so-
sednimi deželami.

Pogajanja v Trung Diju

Hanoi, 7. jul. (AFP). Razgovori
v Trung Diju se baje ugodno raz-
vijajo. Razen tajnih sej so vsak
dan tudi konference vodij dele-
gacij, na katerih polkovnik Mar-
cel Lennuyex in general Van
Tien Dung s pomočjo prevajalca
dajeta dokončno obliko vpraša-
njem, o katerih so na sejah raz-
pravljali.

Ce bodo na ženevski konfe-
renci odločili o razdelitvi Indo-
kine, naj bi konferenca v Trung
Diju izdelala zadeven načrt.

Vremensko poročilo

aldrometeorološke službe LRS
Stanje dne 7. julija 1954 ob 7:
Področje nizkega zračnega pritiska z
jedrom nad Dansko se polni, od Jugo-
zahoda pa se širi proti srednji Evro-
pi klin visokega zračnega pritiska.
Hladnejši zrak, ki se zadržuje v Al-
pah, bo delno danes, predvsem pa po-
noči, prodrl na naše ozemlje.
Dopolodne je bilo v Sloveniji pre-
težno oblačno s krajevnimi padavi-
nami, temperatura med 15 in 19 sto-
pinj, v vseh ostalih predelih države
pa je bilo lepo, pretežno jasno vreme.
Temperatura med 20 in 30 stopinj.
Vremenska napoved za četrtek,
dne 8. julija: Pretežno oblačno z
vmesnimi raziasnitvami, vendar se od
časa do časa, predvsem popoldne,
krajevne plohe, nato znatne razias-
nitve. Temperatura podnevi do 22°, na
Primorskem do 26° s slabo burjo.

PISMO IZ NEW YORKA

ATOMI IN MIR

Veliki viri atomske energije v ZDA neizkoriščeni — Njihova uporaba v mirnodobne namene postaja pereče vprašanje

(Od poseb. dopisnika »Borbe«)
 New York, v začetku julija našim »atomskemu veku« lahko človeštvo izbira med dvema možnostima: brezmejnemu opustošenju in brezmejno blaginji. Tako je v nekem članku označil to alternativo »Washington Post«, tudi v Kongresu ZDA zelo vplivni časnik ameriškega glavnega mesta. Tako gledajo na to dilemo sveta malone vsi, v Ameriki ali zunaj nje. Predlog predsednika Eisenhowerja, naj bi se začela pogajanja o mednarodni uporabi atomske energije v mirnodobne namene, je prav zato nareten na enodušno odobranje vseh dežel. V praksi pa so za mirno uporabo atomske energije storili prav malo ali nič, in sicer tako na mednarodnem tistišču kakor tudi v ZDA.

Vest moskovskega radia, da je začela v Sovjetski zvezi obratovati majhna elektrarna na atomski pogon, je zato vzbudila tu veliko zaskrbljenost. Ameriški tisk je že prej pisal, kako zelo je Velika Britanija v industrijski uporabi dognanj jedrske fizike prehitela ZDA. Misel, da bi se SZ v tem oziru pridružila Veliki Britaniji, čeprav samo simbolično (njena atomska elektrarna ima baje samo 5000 kw zmogljivosti), je sprožila zdaj razpravo o vlogi in mestu ZDA v razvoju mirnodobne uporabe atomske energije.

Za Ameriko je to vprašanje »ali — ali«, pravijo poznavalci podatkov, do katerih javnost nima dostopa. Ali bodo začele ZDA hitro izdelovati tudi načrte o atomskih elektrarnah v nezadostno razvitih področjih sveta, pravijo, ali pa bodo izgubile politično bitko, ki se bje za ta področja.

Isti krogi pripominjajo, da je SZ v nasprotju z dosedanjim prepričanjem na Zahodu našla pot do atomske znanosti in proizvodnje in da ubira to pot tudi Kitajska. Po podatkih ameriške obveščevalne službe, za katere je zvezel znani komentator Markis Childes, lahko za letos pričakujemo vest, da so na Kitajskem zgradili prvo atomsko baterijo. Vlada v Pekingu je dala tem načrtu prvenstvo. Dela vodi baje

Bruno Pentecorvo, znanstvenik, ki je pred nekaj leti zbežal iz Velike Britanije in izginil »nekje na vzhodu«.

»Ce ZDA«, piše Childes, »ne bodo bolj pospeševale mirnodobne uporabe tega orjaškega skladišča energije, bi utegnili prevzeti pobudo drugi narodi. Velika Britanija ali SZ bi utegnili v kratkem storiti prav to.«

ZDA imajo zdaj na razpolago največje zaloge jedrskega gradiva. Strokovnjaki menijo, da bi bile te zaloge prevelike za vojaške potrebe, tudi če ne bi bili izumili vodikove bombe, ki je še močnejše orožje od atomske. Majhne količine tega gradiva bi zadostovale za pogon elektrarn širom po vsej Aziji, Latinski Ameriki, Srednjem Vzhodu in drugih nezadostno razvitih področjih sveta. Za ZDA bi to pomenilo odredi se presežkom, brez katerih bi lahko živele, ne da bi bila omajana varnost države. Razen tega bi to znanje pomenilo povečanje zaupanja v namene in dobro voljo Washingtona, torej propagandni uspeh. Naposled bi to znanje pomenilo gospodarsko korist, ker bi bil izpolnjen atomski industrijski program in prekoračena naloga gospodarstva in druge pomoči tujini, ki jo zdaj nudijo ZDA.

Politična stran tega vprašanja skrbi nekatere washingtonske kroge še bolj kakor propagandna in gospodarska. Če bi ZDA dopustile, da bi druge dežele gradile mirnodobne atomske elektrarne, Amerika pa bi stala ob strani, bi bile po njihovem mnenju posledice tega na političnem tistišču nedogledne. Predsednik odbora za vojaške stike Komisije za atomsko energijo Robert Le Baron čisto poudarja, da je potrebna v tem oziru akcija. Predsednik združenja proizvajalcev kemikalij in bivši državni tajnik za narodno obrambo ZDA William Goster dela širom po ZDA propagando za načrt, po katerem bi ZDA posojale posameznim deželam jedrsko gradivo za reaktorje tam, kjer drugi viri niso možni. Takšne »žepne reaktorje« že izdelujejo za ameriško vojsko. Upo-

rabljali bi jih v vojni blizu fronte. V mirnem času pa bi lahko proizvajali svetlobo in industrijsko energijo za kraje s kakimi 15.000 prebivalci.

Kolkor je za zdaj znano, imajo ZDA samo en velik načrt o uporabi jedrskega gradiva v mirnodobne namene. To je velika elektrarna, ki naj bi začela obratovati leta 1958 blizu Pittsburga in ki jo v sodelovanju s Komisijo za atomsko energijo gradi neka privatna družba. Gradbeni stroški znašajo 5 milijonov dolarjev, vlada pa računa, da bo država pri tem prihranila nad 30 milijonov.

Tisto, kar predlagajo nekateri vladni strokovnjaki kot načrt za tujino, je po vsebini neprimerno manjše od te elektrarne. »Žepni reaktorje« za ameriško gospodarstvo ne bi bili posebno breme, prinesli pa bi mu mnoge olajšave, med njimi predvsem to, da bi po računih istih strokovnjakov potreba po brezplačni pomoči tem deželam lahko povsem odpadla.

In, kar je še mnogo važnejše, ZDA bi lahko kot kuvar največjih atomskih zalog na svetu odigrale v mirnodobni uporabi najbolj rušilne energije, kar jih je človek odkril, zelo važno vlogo. Izбира med upostojenjem in blaginjo bi bila blizu — v korist blaginje.

Jaša Levi

Za premirje v Kambodži

Zeneva, 7. jul. (Reuter). Danes so se začeli v Palači narodov pogajati vojaški predstavniki Kambodže in Vietmina o ustavitvi sovražnosti v Kambodži. Po zaključku pogajanj bodo predložili poročilo konferenci devetih držav, ki obravnavajo vprašanje Indokine.

Predstavniki devetih držav so 19. junija naročili vrhovnim poveljstvom Francije, Vietnama, Laosa, Kambodže in Vietmina, naj do prihodnje sobote predložijo poročilo o načinu, kako naj bi hkrati ustavili sovražnosti v celotni Indokini.



Središče Dunaja s parlamentom

S POTOVANJA PO AVSTRIJI (II)

NOVE POBUDE?

Avstrijci so ostali optimisti glede sklenitve državne pogodbe — Odprto ostane vprašanje, kdaj se bo SZ zdelo, da je napočil trenutek za ureditev avstrijskega vprašanja in umik okupacijskih čet

Avstrijska vlada trenutno ne namerava sprožiti nobene pobude glede državne pogodbe. Meni namreč, da zdaj ni ugoden trenutek, zato ker je pozornost svetovne javnosti obrnjena na Indokino. Šele ko se bo položaj tam nekoliko razčistil, bo Avstrija najbrž ukrenila vse potrebno, da bi naposled uredili tudi avstrijsko vprašanje.

V pogovoru z nekaterimi uglednimi avstrijskimi politik

smo dobili vtis, da je avstrijsko državno vodstvo prepričano, da bo v bližnji prihodnosti, najbrž na jesen, prišlo do nove četverne konference, ki bo posvečena evropskim vprašanjem. Avstrijsko vprašanje naj bi bilo na njej v ospredju. Vse kaže, da so o tem govorili tudi med nedavnim obiskom kanclerja Raaba v Londonu.

Avstrijci so ostali optimisti. Prepričani so, da bodo prej ali slej dobili državno pogodbo. Politični poudarjajo, da ta njihov optimizem ni samo lepa želja, marveč da ima stvarno podlago. Njihova analiza temelji na naslednjih glavnih elementih.

Avstrijsko vprašanje ni takšno, kakor nemško, ki je v sedanjih razmerah nerešljivo. O združitvi Nemčije sploh ni moč govoriti. Nemčija bo ostala razdeljena na vzhodno in zahodno. Z Avstrijo je drugače. Avstriji se je posrečilo ohraniti državno enotnost. Glede nje je še možen sporazum štirih velesil. Drži, da bi ureditev avstrijskega vprašanja pomenila začetek spreminjanja statusa quo. To je, sodeč po vsem, tudi glavni razlog, da je SZ na berlinski konferenci prepričala sklenitev avstrijske državne pogodbe. Toda Avstriji so prepričani, da bo SZ vendarle privolila v državno pogodbo, in sicer iz naslednjih razlogov:

Prvič, sovjetska cona v Avstriji nima posebnega vojaškega in strateškega pomena. Razen tega je to razmeroma majhno področje. Čeprav SZ na debelo izkorišča naravna bogastva, vendar njena gospodarske koristi v Avstriji niso takšne, da bi zaradi njih prepričevala ureditev tega vprašanja, zlasti še, ker bi z državno pogodbo še zmeraj imela velike privilegije (na primer izkoriščanje petrolejskih vrelcev).

Drugič, zahodna cona Avstrije je v vojaškem in strateškem oziru neprimerno važnejša od vzhodne. S sklenitvijo avstrijske državne pogodbe bi torej SZ dosegla umik ZDA s strateško važnejšega področja Avstrije.

Tretjič, privolitev v ureditev avstrijskega vprašanja bi bila poteza, ki bi bila v danem trenutku SZ v njenih propagandnih naporih zelo dobrodošla.

Seveda pa ostane odprto vprašanje, kdaj se bo SZ zdelo, da je napočil trenutek za takšno potezo. Iz pogovora z mnogimi Avstrijci smo povzeli, da niso zadovoljni niti s politiko zahodnih držav nasproti Avstriji, zlasti ne z ameriško. Dokaj razširjeno je mnenje, da bi bile lahko zahodne države več storile za Avstrijo. Nekaterih ameriških ukrepov pa Avstriji sploh ne morejo razumeti. Ti ukrepi vzbujajo v mnogih sumničenje. Tako je n. pr. še zmeraj ostalo nepojasnjeno, zakaj je ameriški državni tajnik Dulles na berlinski konferenci tako, ne da bi se posvetoval z avstrijsko delegacijo, odklonil predlog Molotova o komisiji, ki bi se ukvarjala z avstrijskim vprašanjem. V tej komisiji bi bili predstavniki štirih okupacijskih držav in Avstrije. Mnogi Avstrijci so trdno prepričani, da bi takšna komisija vzbila vsemu avstrijski stvari koristolca. Ze sama komisija v avstrijskem vprašanju bi bila poročstvo, da velesile niso »pozabile« na avstrijsko državno pogodbo. V komisiji ne bi bile zastopane samo okupacijske države, marveč bi v njenem delu sodelovala tudi Avstrija, kar bi bilo zanje precej veliko.

Ameriška odklonitev takšnega predloga je v bistvu hočeš nočeš pomenila onemogočiti neposredno sodelovanje Avstrije v obravnavanju vprašanja državne pogodbe. Avstrijci se glede tega predloga Molotova prav nič ne slepe. Mnogi pa so prepričani, da bi bil v obravnavanju avstrijskega vprašanja vendarle dosežen nekakšen napredek, če bi ta predlog sprejeli. Zato menijo, da je Dulles v najboljšem primeru storil napako, ko je odločno nastopil proti komisiji petih, v kateri bi sodelovala tudi Avstrija.

Avstrija zdaj mnogo pričakuje od bodoče konference o evropskih vprašanjih. Avstrijski politiki se mnogo ukvarjajo z različni variantami, ki bi jih Avstrija lahko sprejela. Tako n. pr. mnogi govorijo o ideji, po kateri bi štiri okupacijske države tudi po sklenitvi državne pogodbe imele na Dunaju nekaj čet. To bi bila velika žrtev, toda Avstrija bi privolila v njo, če bi v zameno dobila državno pogodbo.

Predlog Molotova, po katerem bi se okupacijske čete umaknile z Dunaja, ostale pa bi na vsem ostalem ozemlju Avstrije, je seveda za Avstrijce nesprejemljiv. Ta predlog bi med drugim povzročil, da bi se glavno mesto Avstrije našlo v položaju otoka, obkroženega s sovjetsko cono in sovjetskimi oboroženimi silami. Skrajna meja, do katere je Avstrija pripravljena popustiti glede navzočnosti okupacijskih čet, je, da bi jih ostalo nekaj na Dunaju, z ostalega področja pa naj bi se vse umaknile.

V Avstriji proučujejo tudi druge predloge in variante, zavečaje razne strani avstrijskega vprašanja, od nadaljnje ublažitve okupacijskega režima do sklenitve državne pogodbe. Avstrija vsekakor namerava v ugodnem trenutku sprožiti pobudo za ureditev avstrijskega vprašanja.

Johnstonova misija

Washington, 7. jul. (AFP). — Posebni odposlanec predsednika Eisenhowerja, Eric Johnston, je včeraj poročal o svoji misiji na Bližnjem vzhodu, kamor je odpohtoval 12. junija in se pogajal s predstavniki arabskih držav.

Johnston je v svojem poročilu poudaril, da so Sirija, Libanon in Jordanija na eni ter Izrael na drugi strani sprejela načelo, da je treba razdeliti reko Jordan. Pripomnil je, da so štiri države izrazile svojo pripravljenost, da z ZDA sodelujejo pri izdelavi načrta o uporabi reke Jordan v namakalne namene.

O NEMSKI SUVERENOSTI IN EOS

Churchill Adenauerju

Po povratku iz ZDA je britanski ministrski predsednik brzojavil zahodnonemškemu kanclerju, da je napredek Zahodne Nemčije »največjega pomena za ves svobodni svet«

London, 7. julija. (AFP). — Britanski ministrski predsednik Churchill je poslal sinoči kratko brzojavko kanclerju Adenauerju, poudarjajoč v njej, da so »stabilnost, napredek in trajno prijateljstvo Zahodne Nemčije največjega pomena za Veliko Britanijo in ves svobodni svet«.

Adenauer je pred tem (30. junija) poslal Churchillu brzojavko, v kateri je poudaril, da je zvezna vlada z odobravanjem sprejela stališče, na katerega sta se britanska in ameriška vlada postavili glede Nemčije.

V komentarju o tej brzojavki poudarja davišnji »Times«, da pomeni izpolnitev tistega dela washingtonske komunikacije, ki se nanaša na Nemčijo. Ker so se ti razgovori sukali predvsem okrog položaja v Evropi, piše časnik, je bila z objavo Churchillove brzojavke ponovno poudarjena odločnost britanske in ameriške vlade, da uveljavita svojo politiko, katere bistvo je v tem, da je treba zvezni vladi vrniti suverenost »ne glede na to, ali bosta Francija in Italija rati-ficirali sporazum o EOS, ali ne«.

Pišoč o delu anglo-ameriške delovne skupine o Nemčiji sodi »Times«: »Jasno je, da bonnske pogodbe, ki jih je podpisala tudi

Francija, ne morejo biti uveljavljene v svoji sedanjih obliki brez soglasnosti Francije. Toda britanska in ameriška vlada sta skle-



Konrad Adenauer

nil, da ne bosta izgubljali časa za pripravljene terena in da bosta dali suverenost nemški vladi v svojih okupacijskih conah.«

DANES PO SVETU

Smisel potvorbe

Sovjetska revija »Slavjane« v junjski številki ponovno povečuje »osvobodilno poslanstvo« carske Rusije na Balkanu. Povod za članek je bila proslava 150-letnice prve srbske vstaje. V njem je vse polno netočnih trditve in zdi se, kot da so ga napisali iz moskovskega tiska iz prejšnjih let ali iz carskih časnikov. Te trditve poznamo: »Edinola s pomočjo Rusije in junjskega ruskega naroda so balkanski narodi lahko začeli vstaje«, »Rusija je bila zainteresirana na narodni osvoboditvi balkanskih narodov in podobno. In tako, vse po istem kopitu našteva neki Karasjev (menda akademik) cel kup nerensic o vlogi Rusije na Balkanu in obtožuje naše sodobne zgodovinarje, da potvarjajo dejstva (sic), čes da »zaman poskušajo, da bi med Jugoslovani ubili in zadušili ljubezen do njihovega bratskega svobodoljubnega ruskega naroda«.

Odvč bi bilo polemizirati z raznimi Karasjevimi izjavami in jim dokazovati netočnost neseča, česar niti sami docela ne verjamejo. Zgodovinska dejstva so zgodovinska dejstva. O prvi srbski vstaji lahko »akademiki« Karasjevi pišejo iz dneva v dan, kar se jim zljubi in kar kdo drug želi in zahteva od njih, ne morejo pa spremeniti poteka in značaja dogodkov izpred 150 let (niti ne tistih iz nedavne preteklosti). Nobečeno pero nima takšne čudodelne moči. No, saj to so v Moskvi izkusili na lastni koži. Vsi »znanstvenemu prizadevanju« stolin moskovskih zgodovinarjev in raznih zgodovinskih institutov, da bi ob pomoči »pravde« prepričali n. pr. Kazahstanec, Kirgize in druge o osvobodilni vlogi ruskega carizma v Srednji Aziji in na Kavkazu, se jim to še dostej ni posre-

žilo. Takšno delo je jalovo in nevažno.

Toda bistveno je nekaj drugega: kakšen je smisel poskusov, da bi potvornili zgodovino?

V tem primeru je treba ugotoviti, če se nadalje teže za tem, da bi potvornili zgodovinski razvoj in odnose med carizmom in srbskimi uporniki. Očitna je težnja, da bi kot poprej tudi sedaj dali argumente praktični politiki, s katero so povezani samo najbolj žalostni spomini. Nikdar se ni nihče oklenil potvorb iz dobronamernosti, še manj pa iz težen po demokraciji in napredu. Vselej so bile težnje po potvorbah odsev drugih še slabših teženj po hegemoniji in bile slednjim podrejene. To je bil in ostal smisel sluhernega poskusa, da bi potvornili zgodovino. Po tem, ali neka politika vsebuje tudi potvorbo zgodovinskih dejstev ali ne, je moč sklepati, ali vsebuje tudi elemente tistih drugih teženj.

O. Milčević

Z VSEH STRANI SVETA

IZRAEL
 V parlamentu zavrnjene resolucije

Jerusalem, 7. jul. (AP). Izraelski parlament je zavrnil večeraj zahtevno resolucijo stranke Herut, naj bi iz Jordankega dela Jeruzalema pregnali Arabosko legijo in ga priključili k Izraelu.

Parlament je tudi zavrnil resolucijo, ki sta jo predlagali Komunistična partija in prokomunistična stranka MAPAM, v kateri so ZDA in Velika Britanija obdolžili, da sta krivi zadnjih oboroženih incidentov v Jeruzalemu med Arabosko legijo in izraelskimi enotami.

SOVJETSKA ZVEZA
 Finska trgovinska delegacija v Moskvi

Moskva, 7. jul. (Tanjug). Sovjetski ministstvo je mudi finska trgovinska delegacija, ki jo vodi zunanji minister Kekkonen. Leto se pokaja o sklenitvi nove dolgoročne trgovinske pogodbe med SZ in Finsko. Ministra Kekkonena sta sprejela včeraj zunanji minister Molotov in podpredsednik sovjetske vlade Mikojaev.

KUBA
 Zatrti zaroti

Havana, 7. jul. (AP). Kubansko znanje ministstvo je včeraj objavilo, da so trije ljudje, o katerih trdijo, da so kovali zaroto proti režimu predsednika Batista, zaprosili pri tujih velesposlanstvih v Havani za azil. Bivši polkovnik Alvarez Margolez in novinar Calvador Verson sta se zatekla v urugvajsko poslanstvo. Manuel Garcia pa v brazilsko velesposlanstvo. Ministstvo je sporočilo, da bodo vsem trem dali dovoljenje za odhod iz dežele.

TUNIS
 Protifrancosko gibanje

Tunis, 7. jul. (AP). Francoski vojaški predstavnik je sinoči sporočil,

da so 84 nacionalističnih teroristov ubili, mnoge druge pa ujeli. Zaprani, li so znatne količine orožja, in sicer med zmotečno kampanjo za likvidacijo protifrancoskega gibanja v tem severnoprovincijskem protektoratu. Predstavniki je izjavil, da je v letem razdobju padlo deset predstavnikov francoskih in tuniškijh enot, kakih dvajset pa jih je bilo ranjenih.

CILE
 Guatemalski pribežniki

Santiago de Chile, 7. jul. (AP) — Cilesko zunanje ministstvo je sinoči sporočilo, da je v cilskem poslanstvu v Guatemali 74 ljudi, med njimi tudi osem članov guatemalske KP. Cilesko velesposlanstvo si prizadeva, da bi tem beguncem zagotovilo propustnico za odhod iz dežele.

ITALIJA
 Aretirani vohuni

Rim, 7. jul. (AFP). Davišnji »Momento« poročajo, da so organi italijanske protivohunske službe aretirali več osebnosti, obtoženih, da so ukrali pomembne dokumente v sedežu poveljstva atlantskega pakta. Med aretiranimi je direktor oddelka za koordinacijo v ministruvstvu za industrijo in trgovino Mario Caluori ter direktor nekoga poslovnega biroja v Rimu Aldo Pinto.

ZDA
 Demanti Bele hiše

Washington, 7. jul. (AFP). V Beli hiši izjavljajo, da ni bil dosežen sporazum med Eisenhowerjem in Churchillom o vojaški zvezi treh držav — ZDA, Velike Britanije in Zahodne Nemčije — v primeru, če francoski in italijanski parlament ne bi ratificirala sporazuma o EOS. V ameriških krožih pripominjajo, da v nemškem tisku objavljene izjave, v katerih Churchill priganja, da je tvorec načrta, ki ga je baje odobril predsednik ZDA, ne ustrezajo resnici.

Stavka delavcev v atomskih inštitutih

New York, 7. jul. (AFP). Kakih 4000 delavcev, zaposlenih v centru za atomske raziskave v Ochrigenju v ameriški državi Tennessee, je sklenilo danes začeti stavko in tako podpreti zahtevo, naj jim zvišajo mezde za 15 centov na uro.

Predsednik Eisenhower je imenoval vladno komisijo, katere naloga je urediti ta spor.

Anglo-ameriški razgovori o trgovini z Vzhodom

Washington, 7. jul. (AFP). Iz dobro obveščevalnih krogov je prišla vest, da so sinoči zaključili anglo-ameriške razgovore o trgovini med Vzhodom in Zahodom, ki so se začeli preteklo soboto v Washingtonu. Davi so bili še zadnji sestanki v zvezi s temi razgovori, potem pa bodo objavili uradno poročilo o tem.

OZN
 Politične pravice žensk

New York, 7. jul. (Reuter). Namestnik stalnega izraelskega delegata v OZN Mordokaj Kidrom je deponiral včeraj ratifikacijski instrument svoje vlade glede konvencije o političnih pravicah žensk.

Doslej je to konvencijo ratificiralo 11 držav, podpisalo pa 28, vendar jo parlament še niso ratificirali.

SIRIJA
 Jordanija prosi za pomoč

Damask, 7. jul. (Reuter). Jordanski kralj Hussein je poslal predsednika vlade Saïda Gaziya s posebnim poslanstvom v Damask, naj nemudoma zaprosi za vojaško in gmotno pomoč, da bi »ubranili Jordanijo pred ponovno izraelsko agresijo. Jordanskega ministrskega predsednika, ki je včeraj prispel v Damask, je takoj sprejel predsednik Sirije Hašem el Atasi.

V Damask je prispel tudi pred-

sednik libanonske vlade Abdel el Jafi na razgovore s predsednikom Atasi-jem.

ARGENTINA
 Begunci iz Guatemale

Buenos Aires, 7. jul. (AFP). Okrog 200 ljudi se je zateklo v argentinsko velesposlanstvo v Guatemali po nedavnih dogodkih v tej južnoameriški republiki. Je izjavil argentinski zunanji minister Jeronimo Remorino.

VELIKA BRITANIJA
 Za suneške razgovore

London, 7. jul. (AFP). Današnji »Times« se zavzema v uvodniku za čimprejšnjo obnovo anglo-egiptovskih razgovorov in izraža upanje, da bodo zdaj, ko sta se vrnila Churchill in Eden, res skušali rešiti pogajanja pred propadom. Časnik niše v zvezi s tem, da Velika Britanija v sedanjih razmerah ne morelo vzdrževati oporišča v Suezu samo s svojim osebjem.

KANADA
 Graditev vodne poti

Ottawa, 7. jul. (Reuter). Priča-kujejo, da se bodo prihodnji mesec začeli kanadsko-ameriški razgovori o graditvi vodne poti na reki Saint Lawrence, po kateri bi oceanske ladje lahko plule do srednjih pokrajin Severne Amerike. Prekop, ki ga bodo gradili na kanadski strani, bo globok osem metrov.

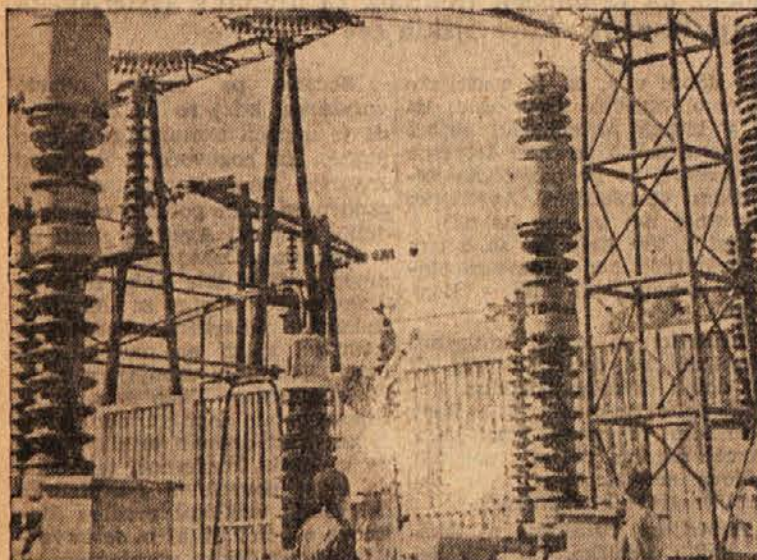
STO
 Nov val stavk

Trst, 7. jul. (Tanjug). V Trstu je sinoči začelo 24-urno stavko kakih 6000 uslužbencev občine in občinskih ustanov predsedstva coneškega sveta ter sanitarnih in drugih ustanov zah tevačujoč naj jim izplačalo posebno doklado na plače, ki jo še javno prejemajo ostali državni uslužbeni. Da nes popoldne so začeli stavkati tudi gradbeniki, ki prav tako zahtevajo izboljšanje gospodarskega položaja, jutri pa bodo stavkavali kovinarji.

Delavsko upravljanje jim je trn v peti

V doblarski elektrarni »zmanjkal« delovno mesto za delavca, ki se je proti volji direktorja zavzemal za osamosvojitve podjetja

V drugi polovici leta 1953 so v »Soških elektrarnah« začeli razpravljati o razdelitvi podjetja v dvoje: elektrarno Dobljar in Plave. Kolektiv doblarske elektrarne je bil za decentralizacijo, zato je navdušeno pozdravil odločbo republiškega oblastvenega foruma. Ni pa bil zadovoljen direktor »Soških elektrarn« Lado Kerševan, ki je skušal pridobiti delavce za resolucijo proti odločbi, a ni uspel. Pri razdeljevanju osnovnih in drugih sredstev med obe novi podjetji je Lado Kerševan, ki je ob decentralizaciji postal direktor elektrarne Plave, povzročal doblarskemu kolektivu nekaj preglavic. Pozneje so v doblarski elektrarni izvolili svoj delavski svet in upravni odbor, ki sta delala mnogo bolj samoiniciativno, kot je mogel delati delavski svet bivših Soških elektrarn. V upravnem odboru bivšega podjetja so bili namreč samo vodilni uslužbenec in direktor. Ko je član kolektiva govoril v republiškem odboru sindikata kovinarjev o nepravilni sestavi upravnega odbora in je bila v časopisu objavljena kritika, je direktor teza člana kolektiva poklical na odgovor. Razumljivo torej, da se je kolektiv doblarske elektrarne po osamosvojitvi čutil bolj sproščeno.



Visokonapetostne naprave v Dobljarju

Toda lanske jeseni je okraj sklical konferenco, na kateri naj bi razpravljali o ponovni združitvi doblarske in plavske elektrarne. Predstavnik Dobljarja niso vedeli, kakaj jih kličejo ter so prišli nanjo nepripravljeno. Ko so slišali razloge za ponovno združitve, so bili mnenja, da niso utemeljeni. Izrekli so se proti združitvi. Enako stališče sta kasneje zavzela delavski svet in upravni odbor njih elektrarne. Januarja letos je delavski svet na pobudo okrajja vendarle pristal na združitvi, čeprav se je tudi to pot združitvi skrajja upiral. Začasni direktor združenega podjetja je postal sekretar Lado Kerševan.

Volitvam skupnega delavskega sveta sta sledili jedata in pičaja (nihče ni vedel, kdo ju pičaja), direktor pa je v slavnostnem govoru omenil, da se ne misli nad nikomer masčevati (v mislih je brzkonice imel tiste, ki so se prej potegovali za decentralizacijo). Sledilo pa je razmeščanje osebja, ki po nekaterih sodbah ni bilo povsem uместno. Sekretar osnovne organizacije ZK Mirko Cuk, eden izmed zagovornikov decentralizacije, pa je prve dni maja (ne prvega v mesecu kot določa uredba) dobil »po sklepu upravnega odbora« odpoved, češ da so po združitvi vsa mesta v podjetju zasedena. Proti takemu sklepu so glasovali trije člani upravnega odbora, vključno predsednik, medtem ko so se drugi zbalji za službe. Tov. Cuk se je pritožil na okrajni arbitraži, ki je odpoved razveljavila. Sredi junija je sledila druga, enako utemeljena odpoved, Mirko Cuk se je spet pritožil. To pot je Kerševan na razpravi zahteval od predsedni-

ka arbitraže, naj ga odpravi iz sove, češ da bo šele potem lahko zaupal arbitraži pravi vzrok za odpustitev. Predsednik mu je ugodil. Ko so Čuka spet poklicali

v pisarno, so mu sporočili, da so odpoved potrdili, niso pa mu pojasnili, zakaj. Arbitraži je torej prekljala svojo prvotno odločbo. Krivici je bilo zadoščeno.

Pri razdelitvi delovnih mest po združitvi obeh podjetij je ostal brez delovnega mesta tudi član kolektiva, ki se je kot tajnik sindikalne podružnice zavzemal za decentralizacijo. Ni pa prejel odpovedi, ker je že nekaj mesecev na bolniškem dopustu (ta tovariš je tudi invalid NOB).

Kolektiv ve, da gre pri vsej stvari le za masčevanje proti ljudem, ki so povedali svoje mnenje o razdelitvi oziroma združitvi podjetja.

M. Z.

Pobuda za tovarno sladkorja v Prekmurju

Na pobudo Glavne združne zveze Slovenije mislijo v Prekmurju zgraditi tovarno sladkorja, ki naj bi pripomogla k industrializaciji teh krajev, zaposlila delavstva in k izkoriščanju ugodnih pogojev za gojenje sladkorne pese.

O predlogu bodo razpravljali naši strokovnjaki tudi s strokovnjaki iz Holandske, ki bodo prihodnji teden na povabilo Glavne združne zveze obiskali Slovenijo.

Švicarski turistični strokovnjaki v Sloveniji

V Sežano je prispela skupina profesorjev in absolventov turistične fakultete v Bernu. Vodi jo rektor fakultete prof. dr. Karl Krapp.

Na svojem študijskem potovanju po naši državi si bodo ogledali Portorož in vso zapadno istrsko obalo, Pulj in Opatijo. Obiskali bodo Postojnsko jamo, Ljubljano in Bled.

PRED DECENTRALIZACIJO TRGOVINSKIH PODJETIJ V LJUBLJANI

OSAMOSVOJITEV PRODAJALN

toda ne na račun potrošnikov

Priprave za reorganizacijo trgovinskega omrežja v Ljubljani so toliko napredovale, da bo MLO na svoji prihodnji seji že sklepal o predlogih gospodarskega sveta in delavskih svetov posameznih podjetij o njih decentralizaciji. Po sedanjih predlogih decentralizacija podjetij še ne bo popolna. V nekaterih prodajalnah premajhen promet, pomanjkljivi prostori in pomanjkanje izvežbanega osebja za knjigovodstvo še ne dopuščajo njih osamosvojitve. Vendar bodo v teh primerih odnosi med podjetjem in poslovalnicami urejeni s posebno pogodbo. Komisija, ki je pripravila reorganizacijo in jo proučila skupaj s Trgovinsko zbornico Ljubljane, sodi, da bo tako trenutno najboljša. Še samsa, ko se bodo pogodi izboljšali, bo v teh primerih izvedena še nadaljnja decentralizacija.

Med podjetji, ki bodo decentralizirana, so tudi veleblagovnica »Namas«, Delavski svet podjetja je na priporočila Trgovinske zbornice in gospodarskega sveta MLO ter po predlogih kolektivov prizadetih prodajal, sklenil predlagati MLO razdelitev Nama na tri podjetja. Prodajalna pri Tromostovju naj bi skupaj s »Sugulšičev« postala samostojna trgovina pod firmo Manufaktura, konfekcija. Samostojna bi postala

tudi prodajalna pohštva v Wolfovi. Sedanja glavna prodajalna pred Pošto pa bi ostala še nadalje veleblagovnica.

Prav tako naj bi iz »Tkanine« nastali dva podjetja, in sicer v Nazarjevi, ki bi združilo prodajalno »Pri Janezu« na trgu in prodajalno v Pašah. Druga trgovina, v Trubarjevi 1, pa bi poslovala pod firmo »Svila«. Prav tako naj bi se od Merkurja, ki bo še nadalje grosistično podjetje, odcepile trgovine na drobno. Vseh osem poslovalnic tega podjetja, prodajala modne galanterije, nogavice in usnjenih izdelkov, bo poslovalo samostojno. Iz dosedanje »Izbitre« pa naj bi nastala štiri podjetja, od katerih naj bi vsako obsegalo po nekaj prodajal.

Najtežji problem je bila decentralizacija podjetij v živilih. Sprejeti je bil osutek, ki določa dolno decentralizacijo teh podjetij. Tako naj bi se od »Grmade« ločile le tri prodajalne, v Kidričevih, Stritarjevi in Litostrojski ulici. Za ta kaže gospodarski račun, da bodo rentabilne in da jim tudi blaga ne bo treba dražiti na račun potrošnikov. 15 poslovalnic pa bo še nadalje ostalo v sklopu »Grmade«. Podobno je z »Rožničev«. Njegov delavski svet predlaga popolno osamosvojitve sedanjih prodajal v Tavčarjevi in na Trgu francoske revolucije, ostalih 15 pa naj bi do nadaljnjega še poslovalo v sklopu »Rožničev«.

IZPRED LJUBLJANSKEGA OKROŽNEGA SODISCA Zaradi oškodovanja skupnosti

Ljubljana, 7. julija. Pred okrožnim sodiščem v Ljubljani se je končala sodna obravnava proti nekaterim vodilnim uslužbenecem, ki so izrabljali svoj položaj na škodo skupnosti. Na razpravi, ki je trajala domala teden dni, je sodišče ugotovilo, da je bivši direktor Litostroja dovoljeval dela po posebnih naročilih v obratih svojega podjetja. Dovoljeval je, da so se v Litostroju osnovala posebne skupine delavcev,

ki so delale izven določenega delovnega časa in prejemale plačilo neposredno od strank, za katere so delale. Ker pa v takih, neposrednih plačilih »na roko« ni bila vključena akumulacija, je bila skupnost oškodovana za nad 8 milijonov dinarjev.

Na zaporno kazen štirih mesecev je bil kot glavni krivec obsodjen bivši direktor Litostroja Franc Pečar, na manjše zaporne kazni so bili obsodeni bivši direktor Zavoda za raziskovanje gradbenega materiala in konstrukcij Viktor Turnšek, dalje Roman Golob in Mojmir Toman od podjetja Slovenija Impex, medtem ko sta bila dva obtožena oproščena.

K. M.

DEVIZNI TEČAJI 7. JULIJA

Valuta	Ljubljana	Zagreb
1 ameriški dolar	939.-	936.58
1 angleški funt	2.436.-	2.438.04
100 nem. mark	20.017.50	20.022.85
100 belg. frankov	1.810.-	1.810.-
100 franc. frankov	273.-	273.-
100 švic. frankov	18.810.-	18.810.-
100 ital. lir	138.-	137.85
100 Lit. STO	137.-	137.-
100 holand. forintov	16.600.-	22.500.-
1 evr. funt	1.980.-	1.950.-
1 obr. dolar Avstr.	847.-	847.-
1 obr. dolar Grčija	737.-	737.-
1 obr. dolar Turčija	625.-	624.-
1 obr. dolar Izrael	605.-	605.-

Pripombe: Državnih srednjih tečajev zaradi praznika v Beogradu nismo prejeli. Promet velik, največji sakijskih in ameriških dolarjih, anal. funtih, Pfir. Lit in turških obradnih dolarjih. Glavni prodajalci Slovenija les, Azrotehnika, Idrija, Tov. dušika Ruše in Primorje-eksport, No. va Gorica. Tečajji Ital. lir in STI Lit v porastu, ostali tečajji na bazni zadnjih srednjih tečajev. Neprodano je ostalo nemških mark 14.000 po hitmitu 20.050 za 100 nemških mark.

ZA ENAKE KONKURENČNE POGOJE V TRGOVINI Z MOKO

Ljubljana, 7. julija. V prostorih Trgovinske zbornice je bilo danes posvetovanje zastopnikov grosističnih podjetij iz Slovenije, na katerem so razpravljali o prometu z mlevskimi izdelki. Dolgotrajna razprava med predstavniki pooblaščenih podjetij za promet z žitom in moko, mlinov in grosistične trgovine z živila je bila v marsikaterem oziru preurjenjena, ker še ni natančno znano besedilo pred dnevi sprejete nove uredbe o prometu z žitom, ki delno odpravlja monopol pooblaščenih podjetij.

Letovanje otrok padlih v Ribnici

Ljubljana, 7. julija. Z današnjim popoldanskim vlakom je odpotovala iz Ljubljane v Ribnico prva skupina 54 otrok padlih borcev in žrtve fašistične terorja. Zveza borcev jim je oskrbela udobno bivanje v tamkajšnjem internatu v Ribnici. Vzgojitelji, ki spremljajo otroke, imajo zanje v načrtu mnogo izletov v okolico, kopanje in drugo razvedrilo. Sredi sezone jih bo zamenjala druga skupina otrok iz Ljubljane.

K. M.

Največ so na konferenci govorili, ali so preskrbovalna področja za trgovino z mlevskimi izdelki še potrebna in ali je treba specializirana podjetja za promet z mlevskimi izdelki favorizirati nasproti grosistični trgovini na debelo, kar ustvarja nenake konkurenčne pogoje. Za ohranitev preskrbovalnih področij govorijo le to, da krije Slovenija s presežki lastnega žitnega pridelka potrebe nekmetijskega prebivalstva le za en mesec in da mora vse ostalo žito dobivati iz Vojudine ali pa iz tujine, pri čemer je treba potrošiti tudi manj kvalitativno turško pšenico, ki bi jo bilo sicer težje prodati. Glede odnosov med specializirano trgovino z mlevskimi pridelki in grosističnimi podjetji za živila je bilo po dolgotrajni razpravi sprejeto načelo, naj bo višina marže pri prodaji mlevskih izdelkov stvar dogovora med prodajalcem in kupcem, v ostalem pa je bilo sklenjeno, da morajo specializirana podjetja z mlevskimi izdelki poslovati pod enakimi pogoji kakor grosistična trgovina z živila, kar naj velja tako za prodajo v določenem področju, kakor tudi za kakovost izdelkov.

F. S.



V ljubljanski veleblagovnici

PRVIC BODO PRI NAS TEKMOVALI TUDI RIBICI

Z obtežilnikom in muho v tarčo in daljavo

Ribiška zveza Slovenije bo skupno z ljubljanskim ribiškim društvom in septembra privredila prvo republiško ribiško športno tekmovanje, ki bo po svoji vsebini in načinu izvajanja tekmovalnih disciplin nedvomno pri nas nekaj posebnega.

Organizacijske priprave so bile poverjene ljubljanskemu društvu. Ribiči bodo tekmovali v petih disciplinah in sicer v metu lesenega obtežilnika s petih štartnih mest v tarčo, tarčo, ki bo imela 3,15 m premera, nadalje v metu obtežilnika z enega štartnega mesta v pet tarč s premerom po 75 cm ter v metu obtežilnika teže 30 gr v daljavo.

Zlasti v preizenem metanju v pet tarč bo potrebno precej znanja in spretnosti. Nadalje bodo tekmovali tudi v metu umetne muhe v daljavo in s petih štartnih mest v tarčo. V tem se bodo prav gotovo izkazali ribiški veterani, ki so jim te stvari dobro znane z lova postrvi in zlasti lipanov. Veterani, ki jih je

v naši republiki precej, posebno pa v Ljubljani, se bodo gotovo v polnem številu udeležili tega tekmovanja. Za našete discipline bo potreben precizna ribiški pribor, drugače bo težko doseči res dobre rezultate. Da pa to ustrezno vsem ribičem in tudi ostalim ljubiteljem tega športa, ki je pri nas zelo razširjen, je Zveza dodala tekmovanju še posebno disciplino za ribiče belorajci. Belorajci so tisti, ki se izživljajo v ribiškem športu običajno s navadno bambusovo palico in navadnim kolešem.

Prvaki bodo določeni v posamezih disciplinah, v vseh disciplinah skupaj področje in po mestih. Prijelji bodo diplome, prehodno zastavico, pokal in praktična ribiška darila. Za omenjeno tekmovanje ter za vse tehnične priprave je postavljena pri ljubljanskem ribiškem društvu posebna tekmovalna komisija, ki bo pripravila vse potrebno, da bo tekmovanje vsestransko uspešno.

Pravki bodo določeni v posamezih disciplinah, v vseh disciplinah skupaj področje in po mestih. Prijelji bodo diplome, prehodno zastavico, pokal in praktična ribiška darila. Za omenjeno tekmovanje ter za vse tehnične priprave je postavljena pri ljubljanskem ribiškem društvu posebna tekmovalna komisija, ki bo pripravila vse potrebno, da bo tekmovanje vsestransko uspešno.

Od h'evov do laboratorijev

Vtisi iz veterinarskega znanstvenega zavoda v Ljubljani

Na konju je potrebna majhna operacija. Trdno mu priveže noge in veterinar začne. Toda žival se ne umiri. Trza, trza in... pogosto se zgodi, da si zlomi nogo. Kdo bo povrnil škodo? Veterinar? Eh, vse drugače operacijo vidiš v operacijski dvorani veterinarske bolnišnice. Sodobna veterina se poslužuje novih metod, konja narkotizirajo. Žival je mirna in živino-zdravnik nemoteno opravi svoje delo.

Če na vrat na nos stopiš v ustanovo, ki je strokovni in znanstveni center slovenske veterine in obenem še klinika za živali, te prevzamejo vtisi, da ne veš, kje bi začel. Ne veš, ali ti poptis tistih 17 bikov plemenjakov, prav gotovo najlepših, kar jih premore Slovenija. Ali pa bi morda zapisal, o čemer ti je pripovedoval veterinar, kako vse drugače zdravijo danes živali. Ne veš, ali bi začel pri laboratoriju, ali pri tuberkulizaciji in brucelezi, ali bi pisal o novi veterinarski fakulteti ali o svinjih, ki si jo videl v ambulanti na operacijski mizi. Če obiščeš veterinarski znanstveni zavod v Ljubljani in veterinarsko bolnišnico, vidiš vse polno novega in zanimivega. In ko se potem razgovarjaš z delavci v tej ustanovi, si v zadregi.

Iz nje sem se vrnil, da sem ubral običajno pot. Torej najprej o samem zavodu.

500.000 goved, 500.000 svinj, 60.000 konj, 120.000 ovac in nad 2 milijona

je funkcija Veterinarskega znanstvenega zavoda, da s sodelovanjem veterinarjev na terenu ugotavlja in zatira živalske kužne bolezni, pa tudi ta, da prenasa iz svetovne literature tudi med nas koristne in potrebne izkušnje.

Seveda zavod ni edini vrh slovenske veterine. So problemi, ki se rešujejo v zagrebškem veterinarskem centru, so pa tudi stvari, ki presojajo okvir naše države in ki jih rešuje mednarodna organizacija. Toda prav gotovo je naš zavod dragoceno pridobitev slovenske veterine. Njegove naloge so predvsem operativne. Zato se v zavodu sprašujejo, kaj to v bodoče v njih prostoru se namreč namerava vnesti nova veterinarska fakulteta. Zato so v skrbih, da bo spričo didaktičnih metod dela na fakulteti zastal ves sedanjí operativni polet.

Za boljši zarod

Temu služi osemenjevalni center. Trikrat na teden jemljejo 17 plemenjakov seme in nekateri od teh bikov, Car, Apolo, Faruk, sami lepi primeri simentalke, pingavske pasme ali svirjavega goveda, imajo tudi po 500 potomcev.

V Sloveniji imamo štiri osemenjevalna središča, v Celju, Murski Soboti, v Ptujju in Ljubljani. Skupno imajo okoli 80 plemenjakov. Z njimi oplajajo okoli 10% vseh slovenskih

krav plemenč. En bik na podeželju oplodi navadno v enem letu 60 do 80 krav, 20 bikov iz naših osemenjevalnih centrov pa oplodi v enem letu okoli 20.000 krav. In pri tem gre za vsakega plemenčaka, ki je hudo imeti sam! Koristi znanosti nad naravo so izredno velike.

Boj proti živalskim kužnim boleznim

Središče tega boja je bakteriološki oddelek. Res, na terenu veterinarji lahko zdravijo in tudi ozdravijo kužne bolezni. Toda veterinarski

zavod se poslužuje vse drugačnih sredstev. Čeprav naleti pri tem na težave, je vendar ta borba izredno uspešna. Težave pa izvira iz tega, kar navadno posamezniki pa tudi gozdarske organizacije za to ne kažejo nikakega zanimanja. Od tega imajo navadno škodo, kajti bolno živalino je treba izločiti in je ni mogoče prodati.

Metiljavost je poudčen primer leta 1951 je ta bolezen, ki napada jetra goved, povzročila 204 milijone škodo. Ugotovili so, da se žilnaka tega črvička zabubi samo v majhnem poljku tako imenovanem malem



Volček, najlepši bik pingavske pasme v Sloveniji

mlakarju, ki živi na močvirnatih travnikih. Iz žilnake se razvije žilnaka, ki pride govedu v jetra. Kjer ni polja, se črv ne more razviti. Boriti se je treba torej predvsem proti temu poljku. Melioracija travnikov, odprava močvirij, urejanje odtoka vode, to je popolnoma naša borba proti tej bolezni.

Ali pa primer tuberkuloze. Zdaleč je več let uspešno vodimo borbo proti goveji tuberkulozi. Je v Sloveniji povprečno bolne komaj 2% goved. Leta 1949 je bilo v državni sektorju stanje znatno slabše: 19% živali bolnih za tuberkulozo. V združnem sektorju je bilo še leta 1950 7% tuberkulozne živine. Živina privatnega sektorja pa bo šele letos vsa tuberkulizirana. Povprečno je od te goved je še 3 do 4% bolne. Toda v Trnovem na Tolminskem je že 25%, v Voklem in Vorljah pri Kranju 23%.

Bakteriološki oddelek zavoda je začel boj tudi proti vimeskemu vnetju in proti fruceozam. Posebej proučuje problem ogrozev. Toksikološki oddelek pa odkriva primere raznih zastrupljenj.

Posebno pozornost bi bilo treba nameniti veterinarski bolnišnici in njenih novih metodah zdravljenja bolnih živali. Nihakor ne bi bilo nezanimivo opis raznih analiz in laboratoriju ali pa postopka za razredčevanje semen. Toda vse to bi presojevali samo, kar so mi v zavodu omenili ob slovesu. Zavod je prav gotovo velika ustanova in moderno urejena. Vsa sredstva, ki so zanj namenjena, se bogato obrestujejo. Izračunali so, da je samo korist, ki jo ima naše gospodarstvo od zdravljenja jalovosti, znatno večja od proračuna te ustanove.

KULTURNI OBZORNİK

A. P. ČEHOV

Ob petdesetletnici smrti

Anton Pavlovič Čehov, ki je umrl pred pol stoletja v nemškem mestecu Badenweilerju, star 45 let, se odlikuje med ostalimi velikimi ruski književniki...

Čehov je posegel v književnost v začetku osemdesetih let minulega stoletja kot sodelavec humorističnih listov...

Čehov je posegel v književnost v začetku osemdesetih let minulega stoletja kot sodelavec humorističnih listov...



A. P. Čehov

Čehov pa je začel že od druge polovice osemdesetih let prehajati na resno povest. Njegov humor ni povsem izginil...

Čehov pa je začel že od druge polovice osemdesetih let prehajati na resno povest. Njegov humor ni povsem izginil...

„VEČJA SVOBODA V IZRAZU in iskanje močnejše barvitosti“

Izjava Marka Čelebonovića ob otvoritvi razstave v Dubrovniku

Ob otvoritvi razstave sodobnega jugoslovanskega slikarstva v Dubrovniku so dopisniki Borbe, Vjesnika in Politike zaprosili generalnega tajnika Zveze upodabljajočih umetnikov Jugoslavije Marka Čelebonovića...

KULTURNA BELEZKA IZ PARIZA:

Picassojeve slike odnesli Sovjeti?

Pariz, 6. julija. Sinoči so v Parizu nenadoma, pred predvidenim časom zaprli razstavo slik Picasso v muzeju Lenjingrada...

Prvi balkanski glasbeni festival

Prvi balkanski glasbeni festival bi moral biti v Atenah od 15. septembra do 1. oktobra letos. Toda spritno nedavnih potresov v Grčiji...

Cetinjske igre

Cetinjske igre, kot Dubrovnik dobilo svoje igre, samo s to razliko, da Cetinejske igre ne bodo imele sezonskega značaja...

Spremenjen repertoar osijejskega gledališča

Narodno gledališče v Osijeku je v minulih sezonah doseglo tepe uspeha. Imeli so 276 predstav v blizu 120.000 gledalcev...

Evropsko nogometno prvenstvo

Budimpešta, 7. julija. Vodja madžarske nogometne reprezentance na svetovnem prvenstvu Guslav Szabes je izjavil...

Zmaga Madžarov na Norveškem

Oslo, 7. jul. Madžarsko nogometno moštvo Csepeli Vaszas je sinoči premagalo moštvo Sarnta v Sarpsborgu...

SPORT IN TELESNA VZGOJA

DANES V HELSINKIJU ATLETSKI DVOBOJ FINSKA - JUGOSLAVIJA

Nurmijevi nasledniki favoriti

V mnogih disciplinah so naši atleti enakovredni Fincem

Na olimpijskem stadionu v Helsinkiju bodo naši atleti bili danes in jutri svoj doslej najhujši boj. Fince je težko premagati. Na prste bi lahko prešteli poraze finske atletske reprezentance...



Posti

Julin in Posti sta izvrstna v teku na 5000 m in 10.000 m. Slieherna točka, odvzeta Fincem, bo za nas uspeh. Računamo na zmage v sprintu, ključviti in disko. Mugača in Mihalič na srednjih in dolgih proгах napovedujeta Fincem veliko bitko...

DANES SE BO ZAČEL TOUR DE FRANCE

Pariz, 7. jul. 110 kolesearjev Francije, Belgije, Nizozemske, Luxemburga, Avstrije, Španije in Švice bo jutri startalo na prvi etapi 4855 km dolge proge Tour de France...

Argentinska reprezentanca v Evropi

Buenos Aires, 7. jul. Argentinska nogometna federacija je sporočila, da je njen predsednik Domingo Peluffo podpisal pogodbo za nekaj tekem nogometne reprezentance v Evropi...

Najprej so tekmovali pionirji

Maribor, 7. julija. Danes se je začelo X. prvenstvo Slovenije v tenisu. Na prvenstvu sodelujejo igralci Ljubljane, Maribora, Kidričevega, Radena in Celja...

Fritz Walter zapušča domovino?

Bonn, 7. julija. V tujkahnjih nogometnih krogih poročajo, da potujejo kancertu nemške nogometne reprezentance Fritz in Walter. Nogo- mark, če bi odšel kot nogometaš v Italijo...

Razstava Krizmana v Moderni galeriji

Bosanska vase, barvna jedkanca. Slika predstavlja enega številnih motivov iz Bosne, ki jih je T. Krizman doživljal na potovanjih v te kraje...

Uresničen osemletni sen Jaroslava Drobnega

Wimbledon - Končno vendarle! Drobny je uresničil svoj osemletni sen; vpisal se je v seznam wimbledonskih zmagovalcev. Osemkrat je s kupaš priplozil na naslov...

Slavesen sprejem svetovnih prvakov

München, 7. julija. Med zvižganjem lokomotiv in tuljenjem tovarniških siren so se vrnili svetovni prvaki v nogometu v Nemčijo. Pravi- jo, da takšnega veselja in slovesnosti še ni bilo v Münchenu v njegovi zgodovini...

Evropsko nogometno prvenstvo

Budimpešta, 7. julija. Vodja madžarske nogometne reprezentance na svetovnem prvenstvu Guslav Szabes je izjavil, da je FIFA poverila madžarski organizaciji evropskega nogometnega prvenstva, ki naj bi bilo leta 1956.

Zmaga Madžarov na Norveškem

Oslo, 7. jul. Madžarsko nogometno moštvo Csepeli Vaszas je sinoči premagalo moštvo Sarnta v Sarpsborgu, ki je oddaljeno 70 km od Osia, s rezultatom 3:1 (61).

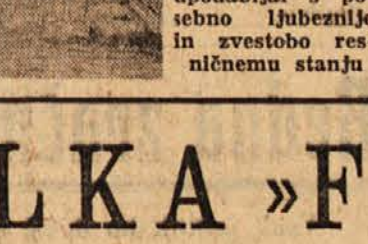
PETA ŠTEVILKA »FILMA«

FRANCE BRENK

Zatorej se bodo jugoslovanski bralec »Filma« srečali z rahlo kopijo nemško-francosko-angelskega »Der Film - Cinémond - Picturogeer« lista, prečkanega s tipično slovenskim, rahlo zabrisanim pravim reklamno-magacinskim bistvom, natisnjelim v tobičnem solidnem bakrotisku. Kakor v slovenskem, bo tudi v jugoslovanskem merilu posegala po »Filmu« predvsem mladina. Ali se njegovi avtorji zavedajo svoje odgovornosti do dorasajočih rodov - jutrišnjih gledalcev in filmskih obiskovalcev, jutrišnjih odraslih ljudi? Ali se zavedajo, da vabi mladino »mik filmskega sveta« k branju vsega, kar je o filmu napisanega? Ali se zavedajo, da oblikujejo danedne mlada čustva in nravi, misel in zavest, nazore in odnose do življenja v veliki meri prav filmske predstave in filmski tisk, ki mladim gledalcem te predstave s pisano besedo in z natisnjeno fotografijo interpretira in jih uvaja v svet filmske umetnosti? Do kolikšne mere prikazuje »Filma« dorasajočim rodovom resnično, veliko filmsko umetnost? Do kolikšne mere jih učí razočevati zno od plev v svetu komercialnih spekulacij z instinkti in sentimentalnimi utvarami o življenju, zoprtni vsem miselnim, etičnim in estetskim normam Človeka? - Čim pa so božne kritične opombe o »Filmu« resnične, na gor- nja vprašanja žal ni težko odgovoriti: »Filma« je ilustriran meseniček, ki je poleg redkih drugih slovenskih listov in njihovih rubrik vzgojni slabega okusa, popačenih nravi, napačnih odnosov do življenja in posebej do umetnosti, ter tako agitator za čim bolj poneumljeno, brezperspektivno življenje, v katerem so črnočki junaki mečev in žene stopih gred-



France Brenk



Nada Skrinjar

Nada Skrinjar v novem jugoslovanskem filmu »Koncert«

Ski vpliv njihovega lista, na katerega spričo »Filma« naglice in komer- cialnih pogojev svojih izdaj, verjetno še niso pomislili. Nihama namena svetovati »Filma« bodočo pot. Mislim pa, da bo tudi

Orjak za razbijanje atomov

V laboratoriju univerze v Berkeleyju v Kaliforniji so postavili velik bevatron, pravo čudo moderne tehnike

Pospeševalnik, ki daje vodikom jedrom hitrost 297.000 km v sekundi, stoji v okroglem, 23 m visokem poslopju s 65 m premerom v laboratoriju univerze v Berkeleyju v Kaliforniji. Upravnik laboratorija je znani ameriški strokovnjak za jedrsko fiziko, z Nobelovo nagrado odlikovani Ernest Orlando Lawrence. Pred 25 leti mu je šnila v glavo misel, kako bi odstranil ovire visoke napetosti, ki so potrebne za pospeševalnike velikih energij. Ta cilj je dosegel tako, da je uporabil majhno napetost večtisočkrat in združil majhne pospeševalne sunke v veliko hitrost. Ta pospeševalnik se imenuje bevatron in je pravo čudo moderne

kajočih se delcev narašča. Protoni, ki dosežejo v bevatronu 99,2% svetlobne hitrosti, tehtajo torej osemkrat toliko kakor mirujoči proton.

Največji magnet na svetu

Obroču podobni elektromagnet bevatrona, v katerem leži pospeševalna kamera, tehta približno 10.000 ton. Omot tega največjega magneta na svetu sam tehta 350 ton in je sestavljen iz 42 km bakrenega kabla s premerom 5 cm. Električni tok za proizvodnjo magnetizma proizvaja toliko toplote, da je potrebna posebna hladilna naprava, obstoječa iz dveh velikanskih mehov, ki potisneta v minuti skozi predor pod

meznimi snopi protonov pa spet odda 80% te sile.

Najbolj zamotan vakuumski sistem

Protoni ne smejo zadevati na nobeno oviro. Zato mora biti njihova pot kar najbolj prosta zraka in plina. To je zelo težavna naloga, kajti izprazniti morajo 340 kubikov prostora. Bevatron ima največji in najbolj zamotan vakuumski sistem na svetu. Enaintrideset črpalk odstrani toliko zraka, da ostane napolnjen od 100 milijonov zračnih molekul samo ena. Vendar pa je v kubičnem centimetru še zmeraj nekaj sto milijard molekul, ki pa skoraj sploh niso več ovira.

Ko dosežejo protoni končno hitrost, je treba magnetizem okrečiti, tako da so izstrelki primorani krožiti v pospeševalni kameri v spiralah na znotraj v manjšem krogu. Zato je kamera tako široka. Tam zadevajo protoni s strahovito silo na atomska jedra. Atomsko jedro vodika je sestavljeno samo iz enega delca, iz protona. Jedra drugih atomov pa so sestavljena iz več delcev, protonov in nevtronov. Njihovo bombardiranje s protoni, bogatimi z energijo, povzroči, da večje ali manjše število teh delcev, posamez ali v skupinah odleti. Pri močnem bombardiranju nastanejo tudi novi delci, ki jih v atomskem jedru ni.

Kaj pravi dr. Lawrence

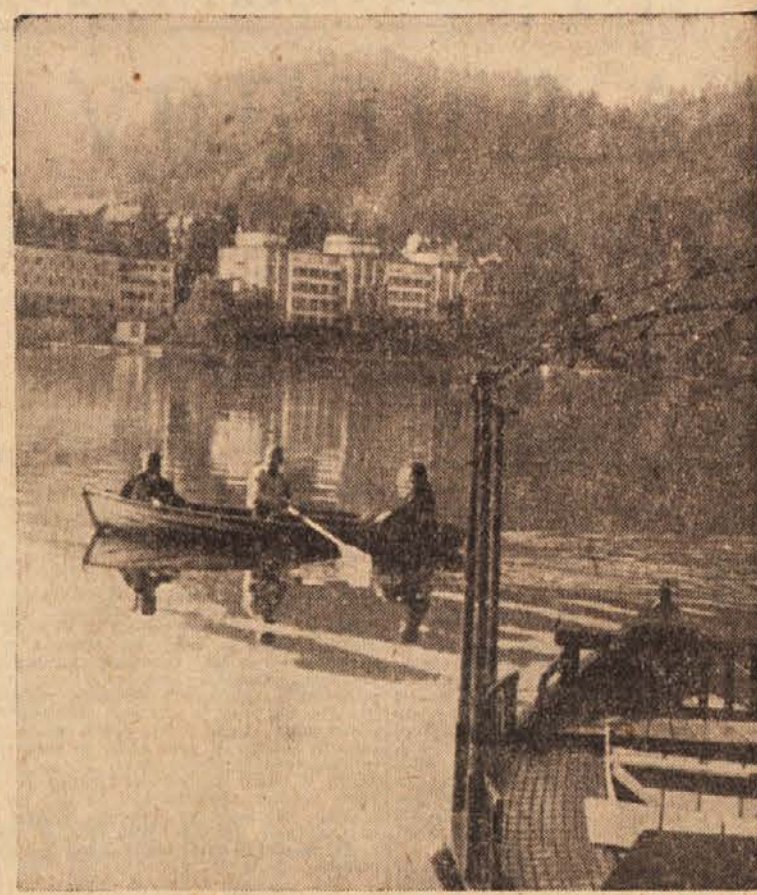
Prof. dr. Lawrence, ki je pred 25 leti začel z malim in gradil čedalje večje pospeševalnike, je natanko očrtal nalogo bevatrona: »Čeprav se nam je posrečilo sprostiti energijo atoma, smo še daleč od tega, da bi obvladali sile in procese, katerim je podvrženo atomsko jedro. Bevatron nam samo omogoča ukvarjati se z laboratorijskimi poskusi in raziskavami, ki doslej niso bili možni. Ne vemo, kaj bomo od-

krili, kajti če bi to vedeli, bi nam pospeševalnik ne bil potreben. Vemo pa, da vsakokrat, ko razširimo področje energije v proučevanju jedra, hkrati razširimo tudi področje spoznavanja lastnosti atomskega jedra.«

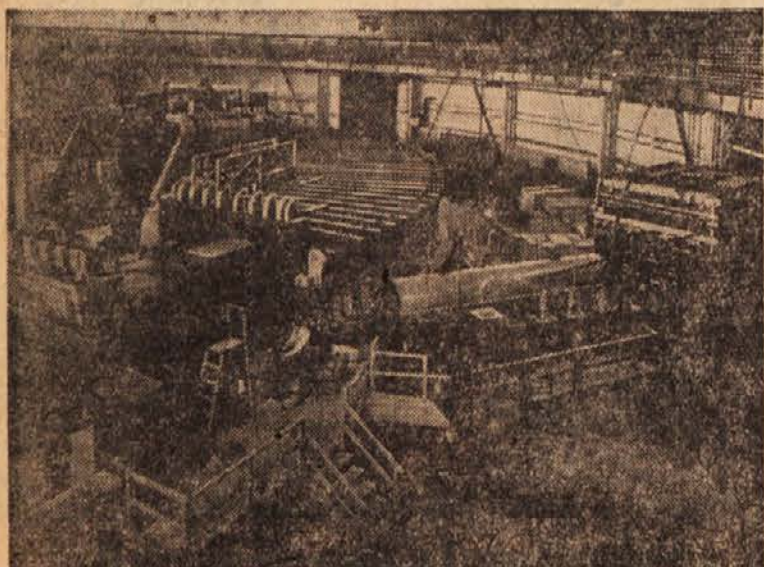
Angleška industrija obutve

Angleške tovarne obutve so izdelale lani 160 milijonov parov čevljev ali 20 milijonov parov več kakor predlanskim. Vzlic čedalje hujši konkurenci na svetovnem trgu je angleška industrija obutve povečala izvoz tako, da je dosegla rekordno višino 8.500.000 parov v vrednosti 9.400.000 funtsterlingov. Posebno se je povečal izvoz na kanadski in afriški trg.

Angleška federacija proizvajalcev obutve je največji izvoznik v tej stroki na svetu. Njeni predstavniki so lani obiskali Holandsko, Belgijo, Norveško, Švedsko, Dansko, Irak, Libanon in še več drugih držav, kjer so sklepali pogodbe o dobavi obutve.



Pogled na Blejsko Jezero s hotelom Toplice



Bevatron, zdaj največja naprava za razbijanje atomov na svetu. Na desni strani vidimo predpospeševalne naprave

tehnike. Je pa tudi drag, saj so znašali stroški 9,5 milijonov dolarjev. Pospeševalna kamera bevatrona, v kateri prelete protoni v 1,85 sekunde štirimilijonkrat krožno pot, dolgo 480.000 km, preden dosežejo, pospešeni v vsakem krogu približno s 1500 volti, končno hitrost, je votla jeklena cev s premerom 120 m. Cev ni okrogla, marveč pravokotna, visoka 30 cm, široka pa 1,2 m. »Dirkalna proga« torej v primerjavi z majčkenimi tekači ni samo zelo dolga, marveč tudi zelo široka in visoka. Tu dosega atomski delci tudi svetovne rekorde.

magnetom 8700 kubikov zraka. Magnet potrebuje med pospešitvijo v 1,85 sekunde silo 100.000 kw, toliko kakor mesto z več sto tisoč prebivalci. V preporu med pospe-

SLEPARJU SO ŠLI NA LIMANICE

Trdil je, da bo ustanovil novo državo in dal se je izvoliti za njenega predsednika

Pred nekim holandskim sodiščem se je nedavno zagovarjal slepar Robert Lombert, star 31 let. Svoje sorodnike je znal prepričati, da je samo ena možnost izogniti se tretji svetovni vojni; ustanoviti lastno državo. Njen vojni minister naj bi bil Winston Churchill, finančni pa predsednik Mednarodne banke Eugene Black. Lombert pa je bil predsednik nove države. Člani njegove družine so bili tako naivni, da so mu verjeli. Da bi omogočili ustanovitev in finansiranje nove države, je dala neka Lombertova teta na razpolago 65.000 goldinarjev, neki Lombertov nečak 58.000, neki notar iz Maastrichta, star 73 let, pa celo 300.000 goldinarjev.

Imenovala se je »Prezident Robert«. Na krov je povabil 23 plačujočih podložnikov in se napotil v obljubljeno deželo. Nekateri so mislili, da se pelje v Liberijo, drugi pa, da je namenjen v Kapstadt. Peljali so se mimo Southamptona, Londona, Le Havrea, Cherbourga, Bresta, Lizbone in Tangera v Casablanca. Povsod je prirjal slepar sijajne sprejeme. Ko pa so potniki videli, kako zapravlja njihov denar, so ga prisilili, da se je odpeljal nazaj. Naivni notar, ki je nasedel sleparju in mu dal vse svoje prihranke, je odšel v samostan. Teta, ki mu je tudi dala skoraj vse prihranke, pa še zmeraj veruje v njegovo pravilico in pravi, da je Robert »prvi pomembni mož v naši družini«.

Pred tremi leti se je dal Lombert v belgijskem mestu Ronse v samostanu svečano ustoličiti. Dvorana je bila okrašena z zastavami vseh dežel. Lombert je imel na sebi škrlatni plašč, pod njim pa z zlatom vezeno uniformo. V rokah je držal žezlo in sedel na prestolu. Zapislegi so ga in vsi so mu prisegli zvestobo. V dvorano so prinesli med svečanostjo mnogo šopkov, ki naj bi jih bili poslali Lombertovi občovalci iz vseh dežel, v resnici pa jih je slepar naročil v cvetličarnah. Potem je Lombert kupil jahto.



Mihailo Pupin

telju, Slovcu Kosu, ki je v mladem Pupinu prvi vzbudil zanimanje za naravoslovne vede. Svojo ljubezen do Kosa je kmalu prenesel na vso Slovenijo, Kosovo ožjo domovino.

Leta 1919 je Pupin z jugoslovanskimi kolegi sodeloval na mirovni konferenci, na kateri je

v sporu z Romunijo rešil Banat. Potlej so ga poklicali, da bi dobil ameriško pomoč v sporu z Italijo.

Noben Slovenec ali Jugoslovčan, zlasti pa nihče iz gorenjskega trikotja, ne sme pozabiti: da ni bilo Pupina, bi Bled in del Gorenjske severno od njega od leta 1919 do 1945 ne bila v Jugoslaviji. Na pariški konferenci leta 1919 so namreč potegnili mejo južno od Bleda. Ko je Pupin zvedel za to, je pri prijatelju, predsedniku Wilsonu takoj odločno ugovarjal in Wilson je sklep konference ovrgel. Čeprav so Anglija, Francija in Amerika pogodbo že podpisale, je Wilson na Pupinovo intervencijo svoj podpis prečrtal in tako preprečil, da bi se nad biserom slovenske zemlje in skrajnim trikotom Gorenjske vila italijanska zastava.

Bivši pastir, ki se je kot 15-letni fant preselil iz Jugoslavije v Ameriko, je postal eden najznamenitejših Amerikancev, profesor za elektromehaniko na univerzi Columbia, predsednik Univerzitetnega kluba, častni doktor naravoslovnih ved, po vsem svetu slaven znanstvenik in elektrotehnični izumitelj, pisec zelo upoštevanih znanstvenih knjig itd. Pupin je najbolje dokazal, da ni sile na svetu, ki bi mogla raznaroditi mladino, če ji da dom pravo vzgojo.

Bled ga je nagradil s tem, da ga je imenoval za častnega člana

blejske občine. Dolžnost nas vseh pa je, da začnemo že zdaj misliti, kako bi se Pupinovemu spominu ob 100-letnici njegovega rojstva leta 1958 najlepše oddolžili. R.

MALI LEKSIKON

VPRASANJA:

Katero večje srednjepeško mesto v Dalmaciji je popolnoma slovanskega porekla?

Kdaj so se v naših krajih pojavile prve poštnne znamke?

Katero področje na svetu je najbolj oddaljeno od morja?

Katero radioaktivno rudnino so odkrili nedavno?

ODGOVORI:

Konstantin Porfirogenet (911-959) je zapustil v svojih dokumentih važne podatke o prihodu Hrvatov na adriansko obalo. V svoji knjigi opisuje položaj v prvi polovici 10. stoletja. To je nekakšna zgodovina bizantinske posesti v dalmatinski Hrvatski. Med drugim omenja da je bilo v 10. stoletju pet bizantinskih mest, v vseh ostalih naseljih in mestih pa so živeli Hrvti. Ta večja bizantinska mesta so bila: Kotor, Dubrovnik, Split, Trogir in Zadar. Kot manj hrvaška mesta omenja Konstantin Nin Karin, Stolpon, Skradin, Makarsko in Biograd O Sibeniku kot bizantinskem mestu Porfirogenet ni mogel govoriti, ker je bilo prvokrat omenjeno šele pozneje, leta 1066, ko je Petar Kresimir, od tod »Kresimirovo mesto«, v njem napisal listino, s katero je obdaroval samostan Sv. Marija v Zadru. Kraj Zvonimir je v 11. stoletju razglasil Sibenik za svoje glavno mesto. Tako je Sibenik prvo večje mesto v Dalmaciji, ki je popolnoma hrvaškega porekla.

Ceprav je trgovski potnik R. Hilli sredi 19. stoletja prvi prišel na misel, da bi prilepil na pisno poštno znamko, je vendar njihov duhovni oče Slovenec Lovrene Košir iz okolice Škofje Loke ki je leta 1836 predlagal reformo poštne službe, tako da bi začeli uporabljati poštno znamke. V naših krajih je dobila prve poštno znamke Srbija in sicer 13. maja 1866. Črna gora 10. maja 1874, v BiH pa jih je Avstro-Ogrska vpeljala 1. julija 1879.

Od morja najbolj oddaljeno področje je Djungarija, najzahodnejša kitajska pokrajina, severni del Santjanga. To je gorska planota, ki ima puščaško stepno podnebje z zelo nezadostno količino padavin. Padavin je tako zelo malo zato, ker izločajo vetrovi Tihga oceana vodne hlape na gorskih grebenih. To področje pa dosežejo že popolnoma snhi. Na gorski planoti Djungariji je samo nekaj oaz, na katerih stoji mesta Šašgar in Urum. čl.

Nedavno so odkrili novo rudnino, ki ima v sebi mnogo radioaktivnih elementov torija in urana. Torija je v njej 31%, urana pa 4%. Nazvali so jo siravit, našli so jo, na področju Travanhore v Južni Indiji. Kopati je ne morejo, ker so plasti zelo tanke, je pa znanstvenim in idenološki važna, ker se gre za desletje neznanu radioaktivno rudnino.

Redna zračna proga čez Severni tečaj

Vsak potnik bo dobil na poletu za spomin poseben »polarni potni list«

LOGIKA

Personalec hotela Waldorf—Astoria v New Yorku se je pogovarjal z natakarkjem, ki bi bil rad dobil službo.

»Kako dolgo pa ste delali v svojem poklicu,« ga je vprašal.

»Petinštrideset let.«

»Koliko pa ste stari?«

»Osemtrideset.«

»Nikar se ne norčujete iz mene. Kako ste mogli delati petinštrideset let, če pa pravite, da vam je šele osemtrideset?«

»Prav lahko. Delal sem nadure.«

Za dobro voljo

PRIJATELJA MED SEBOJ

V pogovoru o kakovosti nekega umetnega gnojila sta se Ezekiel Brown, star 84 let, in Mike Harper, star 78 let, oba iz Colorado Springsa, nudo sprla. Brown je z velikim samokresom petkrat ustrelil in odstrelil Harperju desno uho. Ko se mu je polnjenje zataknilo, je Harper skočil nanj, ga zgrabil za vrat in ga ugriznil v nos. Brown je na policiji rekel:

»Vid mi je opešal, drugače bi ga bil zadel.«

Harper pa je izjavil na protokol:

»Umetno zobovje sem pustil doma, sicer bi bil lahko moj nasprotnik svoj nos iskal.«

KOMICNO

V nekem priročniku v založbi Richmond v Virginiji je izšla kriminalna zgodba Bernarda Shawa: »Okraavljen«. Dediči slavnega pisatelja so protestirali pri izjavitelju proti storabi imena. V prijaznem odgovoru jih je založnik opozoril na to, da se njegov avtor res piše Bernard Shaw. »Komično pa je,«

je bilo rečeno na koncu pisma, »da je tudi v Angliji pisatelj, ki se piše natanko tako, kakor naš sloveči pisec kriminalnih zgodb.«



»Ali se veselíš, Jelka, če vas obiščem?«
»Seveda, striček. Tedaj mi mama zmeraj da kovača, da te ne bi vprašala, zakaj imaš tako rdeč nos.«

Vse kaže, da bodo v kratkem vključili v mednarodni vojni red zračnega prometa tudi dve progli čez Severni tečaj: Kopenhagen—Los Angeles in Oslo—Tokio.

Z letanjem čez Severni tečaj bi prihranili v ugodnem vremenu vsakokrat po 24 ur časa, vozni lističi pa ne bi bili dražji. Na teh dveh zračnih progah bodo za zdaj letala skandinavskaletala. Skandinavskaletalske družbe imajo namreč ustrezno število izkušenih pilotov in navigatorjev. Strokovnjaki računajo, da bosta možna vsak teden po dva poleta v obeh smereh. Pristojne oblasti so že privolile v letalski promet po polarni progli prek Kanade in Grönlandije. S kanadsko vlado so tudi že končana pogajanja o zgraditvi pomožnega letališča, na katerem se bodo po potrebi letala spuščala med poletom, in o zgraditvi križišča v Edmontonu.

Poskusni poleti so pokazali, da so odstranjene vse tehnične in operativne ovire za redne polete na zračni progli Oslo—Tokio. Kdaj se bo začel redni promet na progli Los Angeles—Kopenhagen, še ni znano.

Priglasilo se je že več sto potnikov, da bi jim rezervirali mesta za to proglo.

V letalu bo prostora za 48 potnikov. Vsa mesta so že več tednov vnaprej razprodani. Vsak

potnik bo dobil nad Severnim tečajem poseben »polarni potni list«. Zato se je zanimanje za polete čez Severni tečaj še povečalo, kar je razumljivo, saj bi vsak človek rad imel spomin na ta izredni dogodek.

Zračni promet med Evropo in ZDA (Kalifornija) se bo s tem znatno spremenil. Ker je pot čez Severni tečaj krajša od dosežanja, bodo pri stroških mnogo prihranili. Letala za polete čez polarne kraje imajo vso ustrezno

opremo za potnike: obleke s krznenim podlogo, polarne čevlje, aparate za kisik, šotore, sani, prenosne radijske oddajne postaje, konzerve nalašč za arktične kraje, svetilke,

orožje za obrambo pred severnimi medvedi, razno orodje, posebno »hišno apoteko« in vse drugo, kar bi bilo potrebno, če bi se moralo letalo spustiti na led. Tako opremljeni potniki bi lahko brez skrbi čakali na reševalce.

Stavka japonskih delavk

Na tisoče mladih japonskih delavk v predilnici svile Omi je ondan začelo stavkati. Priboriti so si hotele pravico, da bi se omožile. Dekleta se pritožujejo, da tovarna vsako delavko takoj odpusti, brž ko se hoče omožiti. Razen tega pravijo, da zvišja podjetje mezdle samo tistim delavkam, ki hodijo vsak teden vsaj v tovarniško sejno dvorano, kjer poslušajo budistične molitve, ki jih bere ravnatelj s tablice prednikov. Pritožujejo se tudi, da morajo vsak dan začeti delo s skupnim prepevanjem verskih pesmi. Vodstvo tovarne se izgovarja, da res odpušča delavke, ki se hočejo omožiti, kar pa utemeljuje s trditvijo, da so za mo-

žitev še premlade. Povprečna starost delavk v tej tovarni znaša 22 let. Druge trditve delavk pa podjetje zavrača, češ da niso resnice.

POSTENO NAJDLJE DRZI

Neki lekarnar v San Francisku je prodajal v lepih stekleničkah »čisto morskovo« in jo kot takšno tudi ponujal. Na etiketah je bilo napisano: »Morski ekstrakt«. Ker pa ameriški zakon predpisuje kemično analizo, je podjetni lekarnar pripisal: »Ta voda nima nobenih posebnih lastnosti, ne hranilnih, ne medicinskih pomembnih in tudi po mladih se človek ne more s njo.« In v enem mesecu je prodal 370 stekleničk morske vode.

DNEVNE NOVICE

Obveščamo vse ljudske odbornike MLO glavnega mesta Ljubljane, da bosta XXI. seja mestnega zbora in XIX. seja zbora proizvajalcev v petek, dne 9. julija 1954 ob 16.30 v klubskih prostorih MLO, Ljubljana, Kreskova ulica. — Iz skupščinske pisarne MLO.

MOTOX sredstvo proti moljem zahtevaj povsod, ker le če boš uporabil **MOTOX**, boš za svojo obliko brez skrbi.

Umrli so v Ljubljani
Brezigar Loni, gospodinja. Pogreb bo danes, v četrtek, ob 16.30 na Zalah.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO



KINO "UNION"
Ameriški barvni film
'Lidija Bailey'
Tehnik. Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO "SLOGA": Belgijski film: »Banket ljubiteljev«. Tehnik. Predstava ob 16, 18 in 20. Ob 19 matineja istega filma. Prodaja vstopnic za matinejo od 9-10, za popoldanske predstave samo od 14 dalje.
KINO "SOCA": Angl. film: »Francis v velemestu«. Tehnik. Predstava ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 16 dalje.
LETNI KINO "TABOR": Amer. barvni film: »Ivanhoe«. Tehnik. Predstava ob 20.30.
LETNI KINO "JLA": Angleški film: »Francis v velemestu«. Tehnik. — Predstava ob 20.30.
LETNI KINO "BEZIGRAD": Angleški film: »Matejevi sinovi«. Tehnik. — Predstava ob 20.30.

Predprodaja vstopnic v vseh treh letnih kinematografih uro pred predstavo.
KINO "TRIGLAV": Mehški film: »Soledadin šal«. Tehnik. Predstava ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.
KINO "SISKA": Amer. barvni film: »Skrivnostno življenje Walterja Mittyja«. Tehnik. Predstava ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.
JESENICE: "RADIO": Angleški film: »Karavana«. Predstava ob 18 in 20.
KRANJ: LETNI KINO "PARTIZAN": Ameriški barvni film: »Vrnitev na Broadway».

KINO "KOMUNA"
Ameriški film
'HARRIET CRAIG'
Tehnik. Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 14 dalje.



RADIO

Dnevni spored za četrtek, 8. julija
Poročila: 5.05, 6.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.
5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) - vmes od 5.30-5.40 Jutrnanja telovadba - 6.30 do 6.35 Radijski koledar in prireditve dneva - 7.00 Pregled lista - 7.05 Jutrnanji orkestralni spored - 7.30 Za gospodinjice - 7.35 Zabavna glasba, vmes reklame - 8.10 Domači napivi - 8.30 Za pionirje - 8.50-9.00 Lahka glasba - 12.00 Igra godba na pihala ljubljanske garnizije pod vodstvom kapetana Jožeta Bruna - 12.20 Za naše kmetovalce - 12.30 Opoldanski orkestralni spored - 13.15 Zabavna glasba, vmes objave - 13.30 Melodije za razvedrilo - 14.30 Kulturni pregledi: Etnografski muzej v Ljubljani, njegova delo, načrti in problemi - 14.40 Domači napivi (Prenos iz Maribora) - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.30 Zeleli ste - poslušajte! - 16.00 Utrinki iz literature: Anton Cehov: Cudak - 16.15 Promenadni koncert - 17.10 V plesnem ritmu - 18.00 Zdravstveni nasveti - 18.10 Iz zaključnih produkcij glasbenih šol v Sloveniji - 18.15 Domače aktualnosti - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame in objave - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Slovenske, koruške, bosanske, dalmatinske in makedonske narodne pesmi - 20.30 Zunanje-politični feljton: O načrtu nove kitajske ustave - 20.40 Ciklus Beethovnovih simfonij - 22.20 Znanj orkestri izvajajo glasbo za ples - 23.00-24.00 Nočni komorni koncert (na valovih 202,1 in 212,4 m in 90,1 MHz).
23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Dnevni spored za petek, 9. julija
Poročila: 5.05, 6.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.
5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) - vmes od 5.30-5.40 Jutrnanja telovadba - 6.30 do 6.35 Radijski koledar in prireditve dneva - 7.00 Pregled lista - 7.05 Jutrnanji orkestralni spored - 7.30 Za gospodinjice - 7.35 Zabavna glasba, vmes reklame - 8.10 Pesmi in ples naših narodov - 8.30 Cicibanom - dober dan! - 8.45-9.00 Lahka glasba - 12.00 Vaški kvintet izvaja slovenske narodne pesmi, pojeta Božo in Miško - 12.20 Za naše kmetovalce - 12.30 Opoldanski koncert - 13.15 Zabavna glasba, vmes objave - 13.30 Melodije za razvedrilo - 14.30 Nekaj za lovce - 14.40 Skladbe za razne instrumente - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.30 Zeleli ste - poslušajte! - 16.00 Utrinki iz literature: Janko Kersnik: Mačkova očeta - 16.15 Promenadni koncert - 17.10 V plesnem ritmu - 18.00 Iz bojev naših narodov - 18.30 Umetne in narodne pesmi poje mešani bor PTT uslužbenec pod vodstvom Antona Vračka - 18.50 Družinski pogovori: Gospodinjica pomočnica v družbi - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame in objave - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 To in ono iz arhiva slovenskih narodnih pesmi - 20.30 Tedenski zunanje-politični pregled - 20.40 Večerni operni koncert - 22.20 Naši ansambli v plesnem ritmu - 23.00-24.00 Marjan Lipovšek: Simfonija za veliki orkester (na valovih 202,1 in 212,4 m ter 90,1 MHz).
23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

MARIBORSKE VESTI
Dežurna tekarna
Četrtek, dne 8. julija 1954: lekarna »Center«, Gosposka ulica 12.
Petek, dne 9. julija 1954: lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.

DROBNI OGLASI

PRODAJALCA črpalke za črpalke v Novem mestu, sprejme v službo Trgovsko podjetje Petrol, Ljubljana. Pogoji izračun v trgovini. Plača po tarifnem pravilniku. Prošnje z navedbo dosedanjih zaposlitev je treba nasloviti na Trgovsko podjetje Petrol, skladišče Novo mesto. 2384

SOBO iščem s 1. avgustom. Odotna sem popoldne in zvečer. Grem tudi za sestanovalko. — Ponudbe pod »Snažna« v oglasni oddelek »Borbe«.

VISOKO NAGRADO dam tistemu, ki mi preskrbi prazno sobo ali manjše stanovanje. Ponudbe pod »Mirna« v oglasni oddelek »Borbe«.

Upravni odbor podjetja »STANDARD«, splošno gradbeno podjetje v Tolminu razpisuje za takojšnji nastop glavnega inženirja podjetja
Pogoj: gradbeni inženir z najmanj 5-letno prakso ali gradbeni tehnik z 10 do 15-letno prakso. — Novo komfortno stanovanje zagotovljeno, ostalo po dogovoru

RAZPIS

Ravnateljstvo kmetijske šole Poljče pri Begunjah na Gorenjskem razpisuje
sprejem učencev - učenk
za šolsko leto 1954-1955.
Sprejemni pogoji:
1. Uspešno dovršena osnovna šola ali 2. razreda gimnazije.
2. Starost nad 16 let.
3. Veselje do kmetijskega poklica.
Prošnji je treba priložiti:
1. Zadnje šolsko spričevalo.
2. Rojstni list.
3. Potrdilo staršev oziroma varuhov o plačevanju oskrbovalnine v internatu.
Šola ima internat, v katerem imajo učenci celotno oskrbo. Mesečna oskrbovalnina znaša 2000 din.
Prošnje pošljite na ravnateljstvo šole najpozneje do 31. avgusta. Ravnateljstvo.

Oglašujte v našem listu!

GLAVNA UPRAVA ZA GRADNJO PROGE BEOGRAD-BAR

BO IMELA DNE 26. JULIJA 1954 OB 9. URI

prvo ofertalno licitacijo

ZA GRADNJO OBJEKTOV NA PROGI BEOGRAD-VALJEVO, IN SICER:

a) za postaji Bela Reka in Barajevo postajno poslopje, vodnjak, skladišče in stranišče, za postaje Borak, Stenojevac in Vreoci pa stanovanjsko hišo, postajno poslopje, vodnjak, skladišče in stranišče.
SKUPNA PREDRAČUNSKA VREDNOST ZNAŠA 74.460.000 din.

b) za postaje Lazarevac, Slovac, Divci in Iverak postajno poslopje, stanovanjsko hišo, vodnjak, skladišče in stranišče; za postajo Valjevo pa 4 stanovanjske hiše.
SKUPNA PREDRAČUNSKA VREDNOST ZNAŠA 129.480.000 din.

Ponudbe je treba vložiti posebej za objekte pod a) in posebej za objekte pod b).

Projektni elaborat in pogoji licitacije se lahko dobe vsak delovni dan od 7. do 14. ure v glavni upravi - Ulica Nemanjina 6/III. - soba št. 558.

Licitanti morajo na dan licitacije predložiti komisiji naslednje:

- a) potrdilo o registraciji podjetja,
- b) pismeno izjavo, da so jim znani pogoji licitacije in načrti ter pristaneke, da bodo po njih licitali,
- c) potrdilo Narodne banke o položeni kavciji v znesku 2% predračunske vsote.

Pismene ponudbe v zapečateni kuverti je treba izročiti neposredno ali poslati po pošti na gornji naslov, tako da je na ovitku vidno napisano: »NE ODPIRAJ - PONUDBA ZA 26. JULIJ 1954!«

PREMOGOVNIKI »TITO« - BANOVČI

TELEFON LITVA 1

razpisujejo

prvo ofertalno licitacijo

ZA GRADNJO PRVEGA DELA SEPARACIJE V BANOVČIH

1. poslopje za zvrčanje - 12.000.000 din
2. poslopje za drobljenje z mostom - 9.000.000 din
3. poslopje za bunker z mostom - 36.000.000 din
4. upravno poslopje - 9.000.000 din

LICITACIJA BO DNE 15. JULIJA 1954 OB 11. URI V BANOVČIH

Tehnična dokumentacija in pogoji so na vpogled in se lahko dobe vsak delovni dan v pisarni tehničnega direktorja rudnika. — Pismene ponudbe v zapečateni kuverti je treba izročiti neposredno ali poslati po pošti na gornji naslov.

VSAK PONUDNIK MORA NA DAN LICITACIJE POLEG SVOJE PONUDBE IZROČITI KOMISIJI NASLEDNJE:

- a) potrdilo o položeni kavciji pri Narodni banki v znesku dveh odstotkov predračunske vrednosti objekta,
- b) pismeno izjavo, da so ponudniku znani licitacijski pogoji in glavni projekt, ter pristaneke, da bo po njih licital,
- c) dokument o sestavi osnovnih in obratnih sredstev,
- d) višino koeficienta na neposredne plače zaradi naknadnih kalkulacij cen za nepredvidena dela.

PODROBNEJŠA POJASNILA LAHKO DOBITE PO TELEF. LITVA 1, LOKALNO 05

TRIJE

E. M. REMARQUE

tovariši

ROMAN 119

Gledal sem v prijazni, okrogli pastorjev obraz in kamen se mi je odvalil od srca. Zdela se mi je, da sem že rešen, ker sem vedel, da me med molitvijo ne bo motil. Tedaj pa sem opazil, da sem po nesreči prispel do zadnje postaje križvega pota. Celo če bi molil ne vem kako počasi, bi morala biti moja molitev končana v nekaj minutah, in na to je najbrž čakal. Bilo bi nespametno zadevo še zavlačevati. Zato sem počasi in brezbrizno odšel proti izhodu.
»Dobro jutro,« je dejal duhovnik. »Hvaljen Jezus Kristus!«
»Na vekomaj amen!« sem odgovoril. To je bil cerkveni pozdrav katoličanov.
»Redko se zgodi, da bi se kdo ob tem času že mudil tu,« je rekel prijazen in me pogledal s svetlimi, modrimi otroškimi očmi. Zamrmral sem nekaj.
»Zal je postalo to redko,« je nadaljeval nekoliko zaskrbljen. »Zlasti moške je komaj še videti, da bi molili križev pot. Zato sem vas vesel in zato sem vas tudi ogovoril. Gotovo imate posebno prošnjo, da ste v tem vremenu prišli tako zgodaj.«
Da, ko bi le nadaljeval svojo pot, sem pomislil in olajšano

prikimal. Vrtnic še ni bil opazil. Zdej se ga je bilo treba le hitro otresti, da ne bi postal še pozoren.
Spet se mi je nasmehnil. »Prav zdaj sem namenjen maševati. Tako lahko vašo prošnjo vključim v svojo molitev.«
»Hvala,« sem dejal presenečeno in v zadregi.
»Ali gre za zvečljanje duše rajnkega?« je vprašal.
Nekaj časa sem buljil vanj in vrtnice so mi jele drseti iz rok.
»Ne,« sem dejal, potem pa hitro in krepko pritisnil roko k plašču. Zaupljivo in vprašujoče mi je pogledal s svojimi jasnimi očmi v obraz. Najbrž je čakal, da mu bom povedal, za kaj gre. Toda tisti hip mi ni šinila v glavo nobena pametna misel in tudi nalagati ga nisem hotel bolj kakor je bilo potrebno. Zato sem molčal.
»Prosil bom torej za pomoč v neznančevi stiski,« je dejal naposled.
»Da,« sem odgovoril, »če hočete to storiti. Lepo se vam zahvaljujem.«
Smeje je zahvalo odklonil. »Saj se mi ni treba zahvaljevati. Vsi smo v božjih rokah.« Se nekaj časa me je gledal, glavo sklonjeno nekoliko po strani in naprej, in zdela se mi je, ko da nekaj prešinja njegove poteze. »Zaupati morate,« je dejal. »Nebeški oče pomaga. Pomaga zmeraj, tudi če ljudje često tega ne razumemo.« Potlej je pokimal in odšel.
Gledal sem za njim, dokler nisem slišal, da so se vrata za njim zapletila. Da, sem pomislil, če bi bilo to tako preprosto! Nebeški oče pomaga, zmeraj pomaga! Ali pa je pomagal Bernhardu Wiesiju, ko je s prestreljenim trebuhom kričoč ležal v gozdu pri Houtholsteru, ali je pomagal Katerinskemu, ko je v Handzaemli padel ter zapustil bolno ženo in otroka, ki ga niti

videl še ni, ali je pomagal Müllerju in Leeru in Kemmerichu, ali je pomagal majemu Friedmannu in Jürgensu in Bergerju in milijonu drugih? Hudiča, malo preveč krvi je bilo prelite na svetu za ta način vere v nebeškega očeta!

Vrtnice sem prinesel domov, potem pa sem odpeljal avto k delavnici in se vrnil. Iz kuhinje je zdaj dišalo po pravkar skuhanu kavi in slišal sem Frido, kako storklja sem ter tja. Čudno je bilo, toda vonj po kavi me je razvedril. To sem poznal še iz vojnih časov. — nikoli niso človeka potolažile velike stvari, marveč zmeraj nepomembne, majhne.

Komaj sem zapri vrata na hodniku, že je planil Hasse iz svoje sobe. Njegov obraz je bil rumen in zabuhel, oči neprespane in rdeče, in videti je bilo, ko da je spal kar oblečen. Ko me je opazil, je nepopisno razočaranje spreletelo njegov obraz.
»Ah tako, vi ste,« je zamrmral.

Osuplo sem ga pogledal. »Kaj ste tako zgodaj že nekoga pričakovali?«

»Da,« je odgovoril tiho, »svojo ženo. Ni se še vrnila. Ali je niste videli?«

Odkimal sem z glavo. »Samo eno uro sem bil zdoma.«
Prikimal je. »Misil sem samo, — saj bi se lahko zgodilo, da bi jo videli.«

Skomizgnil sem z rameni. »Najbrž se vrne pozneje. Ali ji niste telefonirali?«

Nekam plaho me je pogledal. »Snoči je odšla k svojim znancem. Ne vem natanko, kje stanujejo.«

Kako so razdelili denarno pomoč poplavljenim krajem

Okrajni ljudski odbor Celje je doslej prejel 40.596.188 dinarjev denarne pomoči — Od tega so prejele občine na poplavljenem področju 28.307.801 din, v tem ko bodo ostanek razdelili prihodnje dni — Na mestnem področju so poplavljeni prejeli 5.303.500 neposredne pomoči v denarju, v okolici pa 1.540.000 dinarjev

Ob nedavni vremenski neizogodnosti, ki je hudo prizadela zlasti prebivalstvo Celja in okoliškega področja, so ljudje širom po Sloveniji takoj organizirali zbiranje denarja in materiala za pomoč prizadetim. O nesebični pomoči vseh, ki so na kakršnen koli način pomagali, sta tisk in radio sprotili poročala. Vendar je v zvezi s tem ostalo marsikaj nepojasnjenega, kar zelo zanima številne darovalce in poplavljenca.

Od denarja, ki se steka v centralni fond za poplavljenca v Sloveniji, je celjski okraj doslej prejel 40.396.188 din denarne pomoči. Del tega zneska je nakazal republiški izvršni svet (20 milijonov), 20.396.188 dinarjev pa so prispevale razne organizacije, delovni kolektivi in posamezniki. Razen tega je okrajni štab za poplavljenca prejel iz raznih krajev Slovenije in Jugoslavije več deset tisoč kosov oblačil, perila, pohištva in drugega uporabnega materiala v vrednosti več milijonov dinarjev. Štab je prejel tudi približno 20.000 kilogramov prehrabnih artiklov, kar je vse bilo razdeljeno med prizadeto prebivalstvo.

V mestu so poplavljeni družine prejeli 5.303.500 dinarjev neposredne pomoči v denarju, v okolici pa 1.540.000 dinarjev. Za ta denar so si prizadeali kupiti najnujnejše, kar so potrebovali. Pomoč so delili občinski ljudski odbori, ki so od Okrajnega ljudskega odbora Celje prejeli za odpravo posledic 28.307.801 dinarjev pomoči. S tem denarjem so v občinah financirali dela, ki so neposredne koristi za poplavljenca, kot je popravilo stanovanj ipd. Ostanek, 12.088.000 dinarjev, bo razdeljenih te dni, ko bo posebna komisija točno preverila prijavljeno škodo posameznih poplavljenec.

plavljenec. Zbrani in točno preverjeni podatki bodo omogočili, da bo prizadetim dodeljena potrebna denarna pomoč, s čimer jim bo vsaj delno ublažena škoda.

Sindikati bodo razdelili nad 12 milijonov dinarjev

Razen Rdečega križa, socialnega skrbstva in DOZ bodo denarno pomoč delile tudi sindikalne organizacije in nekatera večja izvenceljska podjetja. Prav tako bodo vsi tisti, ki niso člani sindikata, a so bili poplavljeni in so vrh tega še socialno ogroženi, dobili denarne podpore. Rdeči križ bo razdelil tudi večjo količino metrskega tekstilnega blaga. Stevilnim prizadetim bo ljudska

oblast pomagala tudi tako, da jim bo preskrbela delo, ki ga doslej niso imeli. Razen tega je pa Okrajna združena zveza brezplačno obdelala in posejala nad 300 hektarov uničenih polj.

Ker na okraju pričakujejo, da bo v bodoče še prihajala denarna pomoč neposredno za poplavljenca, bodo tudi razdelili. Vendar še ni znano, kolikšen bo delež iz centralnega fonda za poplavljenca, prav tako tudi ne, koliko bo celjski okraj v celoti prejel pomoči zaradi poplave. Razumljivo pa je, da bo spričo velike škode ta prispevek precejšen in zato ga bo kazalo uporabiti v najbolj koristnem namenu — regulaciji vodnega sistema v Celjski kotlini.

F. K.

Kam gre skupnosti ukraden denar

Čudno, da uslužbenci navadno ne vedo, kako je nastal primanjkljaj v njihovi zadrugi

V Prekmurju imamo okrog 80 zadrug. Revizijski pregledi so pokazali, da so redke zadruge, ki ne bi imele deficitov. Primanjkljaji se gibljejo od 100.000.— din pa vse do pol milijona. In usodno je dejstvo, da se ta žalostna igra ponavlja iz leta v leto. Razume se, da organizacijske napake delajo nemalo preglavic posameznim vodstvom, graje pa je vredno spoznanje, da so zadržani uslužbenci silno nepošteni. Zlasti slednje je večje zlo, ki dela zadržugam v Prekmurju veliko škodo.

Nadalje se vprašujemo, kam roma denar, ukraden skupnosti? Na to vprašanje zadržugni poslovodje ne odgovorijo določno. Ko so pred ne lavnim v zadrugi Salamencih od-

krjili 600.000.— din primanjkljaja, je poslovodja odgovoril, da mu ni znano, kako je prišla stvar tako daleč. Največji uspeh je imela zadruga v Rakičanu, s primanjkljajem 1 milijon din.

Najmlajši obrtni pomočnik v Novem mestu

Pred pomočniško izpitno komisijo v Novem mestu, kjer je pred kratkim opravilo pomočniške izpite okrog 80 obrtnih vajencev, je stopil kot najmlajši kandidat 15-letni Albin Barbič iz Novega mesta ter z najboljšim uspehom opravil pomočniški izpit.

Mladi Bine je sin uglednega mizararskega mojstra Franca Barbiča iz Novega mesta in je izreden talent. Se ko je obiskoval šolo, je vedno hodil v očetovo delavnico, kjer je opazoval pomočnike in starejše vajence. Ko je končal obvezno šolanje, se je takoj preselil v delavnico in tam delal od jutra do mraka. Pred dvema letoma, ko je bila sklenjena pravnoveljavna učna pogodba, se je pričel resno učiti v delavnici. Napredoval je hitro. Prav tako je bil talentiran tudi za šolo in je v dveh letih absolviral vse tri letnike vajeenske šole v Novem mestu s prav dobrim uspehom. Po obstoječih predpisih, da more vajenec opraviti pomočniški izpit, če je že dovršil polovico učne dobe in absolviral vse tri letnike vajeenske šole, mu ni bilo mogoče braniti pristopa pred izpitno komisijo. Za izpitni predmet je izdelal krasno komodo iz vezanega teša in politrano, ki je eden najlepših izdelkov na razstavi.

F. K.

Berite »Ljudsko pravico Borbo« in postali boste njen naročnik

Planinski tabor na Uršlji gori

Prevaljsko planinsko društvo bo 18. julija na Uršlji gori organiziralo planinski tabor, katerega se bo udeležilo okrog 1000 planincev iz Mežiške in Mislinjske doline. Hkrati s planinskim taborom bodo prevaljski planinci proslavili tudi 35-letnico obstoja PD Prevalje. Na Uršlji gori bodo odkrili spominsko ploščo vsem planincem, ki so med narodnoosvobodilno borbo trtovali svoja življenja. Planinsko društvo Prevalje namerava izdati propagandno brošuro, v kateri bo prikazalo delo in življenje društva od ustanovitve. Na Uršlji gori bo na planinskem taboru igrala godba na pihala ravenskih železarjev. Zraslo bo naselje šotorov, v katerih se bodo nastanili planinci iz raznih krajev Slovenije, predvsem pa iz Mežiške in Mislinjske doline. Te dni pridejo obnavljajo planinsko kočjo na Uršlji gori, da bi za veliko planinsko slavnost bila pripravljena za sprejem gostov.

R. D.

Zdravilišče v Laškem bo jeseni slavilo stoletnico

Letos pomladi so v Laškem začeli obnavljati poslopje zdravilišča, ki je že na vse strani kazalo golo »rebra«, da jih tudi stare smerke niso moglo skriti. Poslopje je sedaj obnovljeno in ga je zato z vlakom prijetno gledati. Sploh pa se zdravilišče temeljito pripravlja na proslavo 100. letnice obstoja, ki jo bodo proslavili jeseni.

F. K.

RAZSTAVA INDUSTRIJSKEGA RAZVOJA BELE KRAJINE

416.000.000 din iz sklada republiške pomoči pasivnim krajem bodo porabili za industrijo in komunalne naprave

Letošnje leto bo za Belo krajino v gospodarski dejavnosti ogromna prelomnica. K temu je največ pripomogel sklad republiške pomoči pasivnim okrajem, ki znaša 416 milijonov din. To nam je dokaz prizadevanja, da bi se Bela krajina, pred vojno zapuščenca deželica ob Kolpir, med Gorjanci in Kočevskim Rogom, razvijala vzporedno z ostalimi okraji v republiku.

mo, da so ljudje po Rodinah, Dobljčki gori, Stražnem vrhu, Tanči gori, Plešivici in v mnogih drugih krajih imeli mnogo krat več vina kot vodo.

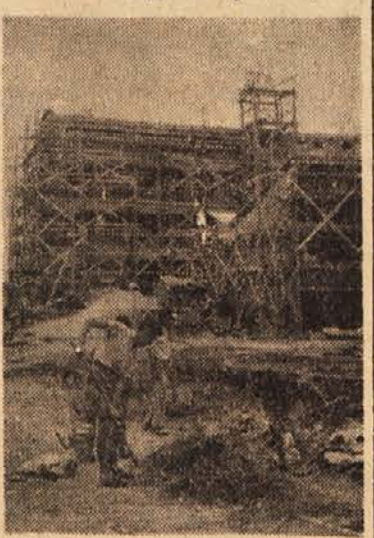
Razen teh sredstev ima okraj lastne proračunske investicije v znesku 45 milijonov. Od tega je predvidenih za gradnjo stanovanjske hiše v Crnomlju 15 milijonov, za elektrifikacijo podeželja 5 milijonov, za popravila in dograditve dveh šol 4,5 milijonov, razen tega je denar namenjen za ureditev poslopja OLO, telefonske centrale, drevnice, za dograditev ceste Dole—Draga, ureditev stadiona v Crnomlju in opremo Planinskega doma na Mirni gori, li bo odprt v nedeljo, dne 11. julija.

Letošnje investicije v Beli krajini bodo znatno vplivale na povečanje narodnega dohodka že letos, zlasti pa prihodnja leta, ker se bo belokranjska industrija precej razvila in zaposlila v bodoče več delavcev.

Ceravnja je belokranjska industrija mlada, bodo letos ob Dnevu vstaje v Crnomlju pridelili gospodarsko razstavo, ki bo prikazala napredek novih belokranjskih podjetij, ki so bila zgrajena po osvoboditvi. Tovarne sadnih sokov in marmelade »Belsad« v Kanižarici, pletilskega podjetja »Belokranjka«, bivše Tovarne učil, Zvezolvarne, Telekomunikacije in drugih podjetij.

Posebna znamenitost za obiskovalce razstave bodo tkalski vzorci, ki jih izdelujejo belokranjske žene in dekleta. Posebno lepi bodo izdelki iz okolice Adlešičev, Preloke in Metlike. Razstavljenih bo mnogo domačih izdelkov, preprog, rjuh, predretov iz ličkane koruze, slame in mnogo drugega. Zastopana bodo tudi obrtna podjetja in posamezni obrtniki.

D. V.



Gradbišče industrijske šole v Crnomlju

Od 416 milijonov pomoči so določili za Tovarno učil in Belokranjsko železolvarno 200 milijonov, za Telekomunikacije v Semicu 41 milijonov, za Rudnik rjavega premoga Kanižarica 45 milijonov, za Tovarno sadnih sokov »Belsad« v Kanižarici 10 milijonov, za »Mramore« v Gradcu so predvideli 20 milijonov, ostala sredstva pa bodo uporabili za gradnjo vodovodov po belokranjskih vaseh. Oskrba vasi z vodo je v Beli krajini eden precejšnih problemov; lahko trdi-

»Partizanska cesta« na Dobrovlje

Pred tremi meseci so v bližini Braslovč začeli graditi 19 kilometrov dolgo »Partizansko cesto«, ki so si jo ondotni prebivalci že dolgo želeli. Lepa in široka cesta bo držala skozi partizansko Dobrovlje do Nazarij. Letos jo bodo zgradili 4 kilometre. Dela opravlja 80 stalnih gradbenih delavcev, pomagajo pa jim tudi domačini s prostovoljnimi delom. Kmetje iz bližnje okolice brezplačno prevažajo material,

da bi tako cesta čim manj stala. Prihodnji mesec bodo pomagali bataljon vojakov JLA, bivši partizani »Kamniško-savskega« odreda, II. odreda in nekateri borci XIV. divizije »Borisa Kidriča«. Dobroveljčanom pa pomagajo tudi nekateri delovni kolektivi. V nedeljo je delala skupina minarjev iz Kamnika. Delali so prostovoljno, s seboj pa so prinesli tudi potrebno strelivo.

F. K.



Prva škarpa na Partizanski cesti pri Dobrovljah

V troje je bilo delo lažje

V podjetju »Elektrotehna« v Mariboru je bila že več let zaposlena kot skladiščnica Matilda Gobec. Imela so jo za izredno pošteno in vestno uslužbenko. Končno pa se je izkazala, da je bila Matilda Gobec povezana s posestnikom Ano Anderlih iz Mahorske vasi pri Poljčanah in je na njeno napeljevanje kradla v skladišču elektrotehnični material in ji ga prinašala. Obe tatici nista mogli na obravnavi pred okrožnim sodiščem

navesti, koliko materiala sta pokradli; končno je bilo ugotovljeno, da sta podjetje oškodovali za preko 60.000 dinarjev. Obema pa je pomagala tudi Marija Krepek iz Maribora, ki je ukradeno blago skrivala. Matilda Gobec je bila obsojena na eno leto in devet mesecev, Ana Anderlih na eno leto in štiri mesece, Marija Krepek pa na šest mesecev zapora. Gobecova in Anderlihova morata seveda povrniti podjetju Elektrotehna tudi vso škodo.

INDUSTRIJA PLATNENIH IZDELKOV — JARŠE

POSTA DOMZALE

ponovno sporoča vsem ustanovam, organizacijam in društvom, da na prošnje za denarno podporo ali podporo v blagu ne bo več odgovarjala, ker podjetje ne razpolaga z za to potrebnimi sredstvi. Vse došle prošnje upravní odbor ne bo več obravnaval in bodo ostale v podjetju nerešene!

OD VSEPOVSOD

ZABUKOVICA

Pretekli petek so zabukovski rudarji svečano proslavili rudarski praznik. Na svečani proslavi je govoril o pomenu 3. julija član republiškega odbora sindikata rudarjev tov. Pirc. Naslednje jutro je bila budnica, nakar so se rudarji zbrali in šli na izlet na Smohor in Mrzljico.

TRŽIŠČE NA DOLENJSKEM

V nedeljo 4. julija je privedlo gasilsko društvo v Tržišču velike gasilske vaje. Pri vajah je sodelovalo tudi prostovoljno gasilsko društvo iz St. Janža.

Proslav v Crnomlju in Ostrožnem se bo udeležilo tudi iz Krškega okraja več tisoč ljudi. Veliko ljudi ho odstopavalo na slovesnosti z avtobusi in kamioni ter posebnimi vlaki.

KRMELJ

Največji rudarski praznik — 3. julij so tudi krmeljski rudarji lepo praznovali. V soboto dopoldne je bila v domu Svobode proslava, na kateri sta govorila direktor rudnika tov. Jože Hegler in zastopnik OLO Krištof tov. Karel Štrikelj, popoldne pa je sledilo ljudsko rajanje.

Pred kartkim so ustanovili v Krmelju strelsko družino. Društvo ima že sedaj več članov, predvsem mladine.

V Krmelju so v zadnjem času nekoliko bolj poskrbeli za zunanjo razsvetljavo. Tako so vzdolž ceste, ki drži skozi vas namestili na več krajih električno luč.

KOČEVSKA

Vse množične organizacije na Kočevskem se skrbno pripravljajo na proslavo Dneva vstaje. V mnogih krajih bodo organizirali krajevne svečanosti. Večina prebivalcev pa bo šla na proslavo Dneva vstaje v Crnomelj. Mnogi jih bo šlo z vlakom, kamionom, ljudje iz Koprivnika, Nemške loke, Mozija in drugih vasi, ki so bliže Crnomlju, pa nameravajo oditi z vozovi. Organizacije ZB in rezervni oficirji pa bodo organizirali patrole, ki bodo predstavljale partizanske enote in bodo hodile po krajih, kjer so partizanski borci in bodo tako čez Mavrlin prišli v sam Crnomelj.

Člani ZKS zelo aktivno na Kočevskem proučujejo gradivo III. kongresa ZKS. V glavnem so osnovne organizacije v svojim članstvom predelale celotno gradivo v Kočevju pa so ga delegati kongresa predelali tudi s člani SZDL.

Na Kočevskem je glavna panoga živinoreja in zaradi tega je potrebno pokositi okrog 4000 ha travnikov samo na Državnem posestvu, kjer dobe približno 1200 vagonov sena. Letos so pričeli o pravem času kositi. Toda vreme precej nagaja in je treba čakati po več dni, da se seno posuši.



Belokranjska hiša — Rosanice

BREZICE

Brezice — kulturnoprosvetni center krškega okraja so že vsa leta po osvoboditvi brez primere dvorane. To je tudi delni vzrok kulturnoprosvetnemu mrtilu v Brezicah. Končno je prišlo novo ustanovljenje gradbeno podjetje »Remont« iz Brezice urejati glavno dvorano. Predvideno je, da bodo zidarska dela v dveh mesecih končana.

Vodstvo breziške gimnazije je po precejšnjih težavah le prešlo od

B R A L C I N A M P I S E J O

Voda pa teče...

Zivimo v civilizirani deželi in med drugim pridobivamo imamo tudi tako imenovana angleška stanišča. Ker pa je vse na svetu podvrženo okvaram, se človeku večkrat zgodi, da se mu pokvari tudi takšno stanišče. Kar na lepem začne voda teči in potem teče noč in dan, dokler ne pride monter, da stanišče popravi.

Toda z monterji je križ. Obrne se na privatnega instalaterja, poveča mu, kaj te teži in objubi ti, da bo po možnosti tvoji želji ustregel. Češ dan, čakaš dva, monterja pa od nikoder. Voda pa teče in teče. Telefoniš Mestnemu vodovodu. Tam imajo za takšna dela poseben oddelek in odgovore ti, da bi ti idi ustregli, pa ne morejo, pri najboljši

gordijski voze! J.